

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

MÜZİK ALBÜMÜ

Ankara, 2013

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. KAYNAKLAR VE KAYNAK TARAMA.....	3
1.1. Kaynaklar	3
1.1.1. Kitaplar	3
1.1.2. Basın Yayın Araçları	5
1.1.3. Diğer Kaynaklar	5
1.2. Kaynak Tarama	5
1.3. Müzik Türleri İle İlgili Kaynaklardan Erken Çocukluk Dönemine Uygun Müzikleri Seçme	6
1.3.1. 2- 6 Yaş Çocuğunun Müzik Gelişimi	7
1.3.2. Müziğin Çocuğun Gelişimine Etkileri:	8
1.3.3. Çocuk Müziği Türleri:	8
1.3.4. İçeriği Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkılar	18
1.3.5. Ses Genişliği Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkılar	22
1.3.6. Şarkı Sözleri ve Prozodisi Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkılar	24
1.3.7. Ritmi Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkılar	26
UYGULAMA FAALİYETİ	32
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	34
2. ŞARKI ALBÜMÜ HAZIRLAMA.....	34
2.1. Seçilen Şarkıları Solfej Çalışmalarından ve Çalgılardan Yararlanarak Uygulama	34
2.1.1. Solfej Yapma	35
2.1.2. Çaldığı Ezgileri Herhangi Bir Hece İle Söyleme.....	36
2.1.3. Çaldığı Ezgileri Sözleri ile Söyleme.....	36
2.1.4. Farklı Hız ve Nüanslar Uygulayarak Söyleme ve Çalma	37
2.1.5. Ezgilere Ritim Çalgılarıyla Eşlik Etme	38
2.2. Seçtiği Şarkıları Dağarcığa Ekleme	38
UYGULAMA FAALİYETİ	66
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	68
MODÜL DEĞERLENDİRME	69
CEVAP ANAHTARLARI	73
KAYNAKÇA	75

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Erken Çocuklukta Öğretmen Yardımcılığı-Özel Eğitimde Öğretmen Yardımcılığı
MODÜLÜN ADI	Müzik Albümü
MODÜLÜN TANIMI	Erken çocuklukta ve özel eğitimde müzik albümü hazırlamaya yönelik bilgi ve becerileri kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖNKOŞUL	Müzik etkinlikleri modülünü tamamlamış olmak.
YETERLİK	Müzik albümü hazırlamak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun ortam sağlandığında müzik albümü hazırlayabileceksiniz. Amaçlar 1. Uygun ortam sağlandığında şarkı albümü oluşturmak için kaynakları tespit edebileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında solfej çalışmalarından ve kaynaklardan yararlanarak şarkı albümü hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşları, atölye, müzik marketleri vb. ortamlar. Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano, tepegöz, asetat, CD, VCD, DVD, bilgisayar donanımları, televizyon, projeksiyon, internet, sinevizyon, çevre, kütüphane, aile ortamı, kendi kendinizle ve grupla çalışabileceğiniz tüm ortamlar vb. materyaller.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla performans görevi ve bilgi testi verilecektir. Performans görevi ve bilgi testi ile kazandığınız bilgi ve becerilerinizi değerlendirebileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Çocuk şarkıları; tekerlemeler, sayışmalar, ninniler, halk türkülerinin çocuklara uygun olanları ve eğitici çocuk şarkılarından oluşur. Müzik, insan yaşamının her evresinde yer alan, onsuz olunamayan bir olgudur. Bireyin doğum öncesi oluşma döneminde dolaylı olarak kurulmaya başlayan insan-müzik ilişkisi, doğumdan sonra “doğrudan ilişki” biçimine dönüşür ve gittikçe çeşitlenip zenginleşerek, güçlenip gelişerek insanın yaşamı boyunca sürer gider. Okul öncesi dönemde, müzik eğitimine gereken önem verilmez. Bu dönem, genel eğitimin ve müzik eğitiminin ilk basamağıdır. Ancak bu aşamadaki müzik eğitimi planlanırken çocukların gelişim düzeyleri, müziğe karşı ilgileri ve herhangi bir motivasyona gereksinimleri göz önünde bulundurulmalı, uygulanacak müzik eğitiminin, diğer konuları destekleyici nitelikte olmasına dikkat edilmelidir. Amaca uygun eğitim verildiğinde müzik, çocuk gelişiminde olumlu etkiler bırakır. Zihinsel, duygusal, psiko-motor gelişimler ile sanatsal yaratıcılık ve beğenileri çocuğun başlıca gelişim alanlarıdır.

Grup ve bireysel olarak şarkı söyleme, çocukların yaşantılarında çok önemli gelişmelere neden olur. Bu nedenle çocuklara öğretilecek şarkıların seçimine de çok dikkat etmek gerekir.

Okul öncesi eğitiminin vazgeçilmez etkinliklerinden biri de müziktir. Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi, genel eğitimin bir boyutu olarak verilir. Gerek araç gerekse amaç olarak müzik eğitimi, gelişmiş toplumların çok sık başvurdukları eğitim yollarının başında gelmektedir. Buna başlangıç dönemi olarak da okul öncesi eğitim gösterilmektedir. Eğitimcinin çocuklara çalıp söylediği, çocukların kendi çalıp söyledikleri, izledikleri korolar, kaset, radyo, CD, TV, VCD, DVD vb. araçlar aracılığıyla dinledikleri müzikler söz konusudur. Müzik eğitimi açısından bakıldığında her müzik türü, her zaman eğitsel değer taşımaz.

Bu amaçla hazırlanan bu modülde müzik albümü geliştirmek için kaynakları tespit edip müzik albümü hazırlayabilecek ve müzik albümünden seçtiğiniz müzikleri etkinliklerde uygulama bilgi ve becerilerine sahip olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazanacağınız bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında müzik albümü hazırlamak için gerekli kaynakları tespit edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yaşadığımız çevrede söylenen ninni, tekerleme vb. çocuk şarkılarını araştırıp not ediniz.
- Müzik albümü hazırlamada yararlanılacak kaynakları araştırınız.
- Tekerleme ve ninnilerin sosyo-kültürel hayata yansımalarını araştırınız.

Ünlü müzik tarihçisi Kurt Pahlen şöyle diyor: "Kültür olmadan müzik olabilir. Fakat müzik olmadan asla gerçek bir kültür olamaz."

1. KAYNAKLAR VE KAYNAK TARAMA

1.1. Kaynaklar

1.1.1. Kitaplar

Erken çocukluk dönemindeki müzik etkinlikleri için özel hazırlanmış, başlı başına bir ders kitabı yoktur. Ancak değişik yazar ve bestecilerimizin yayımladıkları çocuk müzik kitapları erken çocukluk döneminde kullanılmaktadır. Okul öncesi eğitimde müziğin önemli bir bölümünü şarkılar oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde çocuklara öğretilebilecek şarkıların bulunduğu kitap isimleri, yazarı ve yayınevleri aşağıda alfabetik sıraya göre verilmiştir. Eğitimci bu listeyi genişletmeli ve güncelleştirmelidir. Böylece çok zengin çocuk şarkı kitaplarına sahip olacaktır. Siz de Ek:1 Formu kullanarak çocuk müziği kitaplarını araştırıp kendi listenizi hazırlayabilirsiniz.

Kitabın Adı	Yazarın Adı	Yayınevi-Tarih
Bir Dünya Bırakın	Salih Aydoğan	Ayyıldız Yayınevi, 1981.
Cıvıl Cıvıl Çocuk Şarkıları	Mahir Dinçer	May Yayınevi, 1984.
Çocuk Ezgileri (CD'li)	S.Acay-I.İşıklıgil-C.Tercanlı	Morpa Yayınları,2004.
Çocuk Şarkıları	Hasan Toraganlı	Pan Yayıncılık, 1983.
Müzikolaj	Onur Erol	Morpa Yayıncılık, 2011.
Karamela Sepeti	Onur Erol	Morpa Yayıncılık, 2005.
Çocuk Şarkıları ve Tekerlemeler	Salih Akkaş	Ocak Yayınları, 2011.
Çocuk Tekerlemeleri	Şinasi Özel	Yeni Dağarcık Yayıncılık, 2005.
Dereden Tepeden	Erdoğan Okyay	Dönmez Ofset, 1973.
Elli Yılın En Güzel Okul Şarkıları	Muammer Sun-İlteriş Sun	Adam Yayıncılık İstanbul, 1981.
Ezgi Treni	Mustafa Polat	Ezgi Yayıncılık Ankara,1994.
Ezgi Yumağı	Sefai Acay	Ezgi Yayıncılık Ankara,1994.
Hayat Kaynağımız Müzik (1-2-3)	Salih Aydoğan	Arkadaş Yayınları, 1992.
İlk Okullar İçin Ezgilerle Üniteler	Hamdi Tuncer -Salih Aydoğan	Arkadaş Yayınevi, 1988.
Kır Çiçekleri	Muammer Sun	Vicdan Müzikevi, 1978.
Mavi Bilye	Sefai Acay	Ezgi Yayıncılık, 1983.
Minik Serçe	Fatma Ayparlar	Kültür Ofset Basımevi, 1992.
Müzik El Kitabı	İnci Dinçer	Yapa Yayıncılık, 1992.
Müzik Eğitimi	Vasfi Çilingir	
Müzikli Çocuk Oyunları	I.Uşaklıgil- C.Tercanlı M.Ali Özdemir S.Acay- A.Öztürk	Morpa, 2005.
Müzikli Oyun Demeti	Fahamet Ünal	Esin Yayınevi İstanbul, 1994.
Okul Öncesi Çocuklara 100 Şarkı	Ferda Öztürk	Yapa Yayıncılık, 2002.
Okul Öncesi Eğitim Ünite Özel Hafta ve Günler	Aziz Sivaslıoğlu	Yapa Yayıncılık, 1993.
Okul Müzik Eğitimi	Erdoğan Okyay	Üçer Basımevi, 1969.
Okul Öncesi Eğitimde Müzik	Muammer Sun- Hilmi Seyrek	Mey Ofset İzmir, 1993.
Okul Öncesi ve İlkokul Müzik Kitabı	Rahmiye Altınok	Esin Yayınevi İstanbul, 1990.
Oyunlu Şarkılar	Mahiye Morgül	Kök Yayıncılık, 1998.
Renklerle Müzik Eğitimi	Salih Aydoğan	Arkadaş Yayınevi Ankara, 1990.

Söylemeye Oynamaya Koşalım	İnci Dinçer	Yapa Yayıncılık, 2003.
Şarkı Demeti	Muammer Sun	Yeni Doğarak Yayın, 1969.
Şarkı Söyleyelim ve Oynayalım	Leyle Deliorman	Esin Yayınevi İstanbul, 1991.
Temel Müzik Eğitimi	Muammer Sun	Çağdaş Müzik Yayınları, 2011.
Yaşasın Müzik	Salih Aydoğan	Önder Matbaa, 1982.
Şarkılarımızla Çevremiz	İpek Böler	İmaj iç ve dış ticaret , Ankara, 2001.
Şarkı Dağarcığı	Hilmi Seyrek	Mey ofset İzmir, 2010.
Temel Müzik Eğitimi 2	Atilla Çağdaş Değer Çiğdem AYTEPE	İmge Kitabevi, 2012.

Tablo 1.1: Seçme Çocuk Şarkıları

1.1.2. Basın Yayın Araçları

Kitapların dışında özellikle ilkokullar için yayınlanan ünite dergileri, ortaokul ve liseler için yayınlanan müzik yayınları, Türk halk müziği, Türk sanat müziği, Türk pop müziği müzik yayınları, gazete ve dergilerdeki çeşitli şarkı ve türkülerde okul öncesi eğitimde müziğe katkıda bulunmaktadır. Bu yüzden gazete ve dergilerin çocuk sayfaları, banka vs. özel kuruluşların çocuk yayınları, okul ünite dergileri düzenli incelenerek okul öncesi eğitimde müzik kaynakları zenginleştirilmelidir.

Radyo, TV yayınları, CD 'li çocuk şarkı kitapları, çocuk şarkılarının bulunduğu koro ve solo çocuk CD'leri piyasada satılmaktadır. Hatta internette de bu yayınlar satış amaçlı tanıtılmaktadır.

1.1.3. Diğer Kaynaklar

Kitaplar, yazılı basın ve yayın araçları dışında ağızdan ağıza dolaşan büyüklerin ve çocukların söylediği ninni, tekerleme, saymaca ve türküler diğer kaynaklardan da öğrenilmektedir. Birçok türkü ve tekerleme derlenip yazılı kaynaklara geçirilmişse de yeni yeni türkü, tekerleme ve saymacalar halk içinde yaygınca kullanılmaktadır. Annenin çocuğunu uyutmak için söylediği ninniler ilk çocuk müziği denemeleridir ve halk kaynakları içindedir.

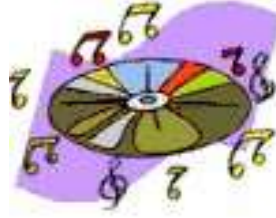
1.2. Kaynak Tarama

Kaynaklardan yapacağımız eğitime uygun olan bilgileri seçip saptamaya "**kaynak tarama**" denir.

Kaynak taraması yapılırken;

- Çocuk ses genişliğine dikkat edilmelidir.
- Okul öncesi çocuğunun yaş ve düzeyine dikkat edilmelidir.

- Kazandırılmak istenen davranışlara ulaştırması sağlanmalıdır.
- Sözlerin, çocuk dil gelişimine uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Sözlerin anlamının çocuğa uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Ritmin çocuğa uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Dramatizasyonun uygunluğuna dikkat edilmelidir
- Ezgisel gidişin çocuğa uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Prozodisinin uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Uzunluk -kısalık yönünden uygunluğa dikkat edilmelidir.
- Çocuk ilgi alanlarına uygunluğu düşünülerek kaynak ve besteci belirtmek koşulu ile ön saptama yapılmalıdır.

"Müzik, terbiyenin esaslı aracıdır ve müzik bir eğlence aracı değil; bir güzellik, iyilik eğitim aracıdır."

EFLATUN

1.3. Müzik Türleri İle İlgili Kaynaklardan Erken Çocukluk Dönemine Uygun Müzikleri Seçme

Okul öncesi dönemdeki çocuklar müziği çok sever. Özellikle kendi seviyelerine uygun olarak hazırlanmış müzik parçalarından çok hoşlanırlar. Ayrıca müziğe yeteneği olan çocuklar, kendi seviyelerinin çok üstündeki müzik parçalarını da büyük bir dikkat ve ilgi ile dinlemektedirler. Fakat müziğe karşı orta derecede ilgi ve yeteneği olan çocuklar büyüklerin müziğini dinlerken çok çabuk sıkılırlar. Özellikle piyano çalabilen öğretmenler anaokullarında çocukların müzik eğitimine çok büyük etkiler yapabilirler. Kaset ve CD çalarların da okul öncesi eğitimde oldukça önemli bir yeri vardır. Org, keman, mandolin gibi müzik aletleri çalındığı takdirde melodilerin hem nasıl elde edildiğini görmeleri hem de melodileri dinlemeleri bu tür müzik aletlerine, çocukların daha fazla ilgi duymalarını sağlar.

Çocuğu kuşatan ses evreni içinde müzik, diğer ses oluşumlarından farklı özellikler taşır. En yalın tekerlemeden en karmaşık şarkıya, en yalın ezgiden en karmaşık çalgı parçasına, en yalın oyun ezgisinden en karmaşık dans müziğine kadar her müzik, başlı başına bir yapıdır. Müzik, ilk oluşumu bakımından çocuğa özgüdür. Nerede çocuk varsa orada müzik vardır. Çocuk müzikle değişir ve gelişir. Çocuk müziksiz düşünülemez. Her çocuk, kendini müziksel bir olgu içinde bulur.

1.3.1. 2- 6 Yaş Çocuğunun Müzik Gelişimi

Çocuklar yetişkinlerle oynarken onların oluşturduğu ritim ve tempoları taklit eder, hoşlandığı müziklere tepki verebilirler. Şarkıları tekrar tekrar dinlerler, sözlerin yanı sıra müziğe de ilgi gösterirler. 2 yaşındaki çocuklar, müzikle eş zamanlı hareket edebilirler. 2 yaşındaki çocuklar, müzik eşliğinde kollarını sallayarak, el çırparak ve sıçrayarak oynamaktan zevk alır ve duydukları müziklere başlarını oynatarak veya dans ederek cevap verirler. Vücut hareketleri oldukça coşkuludur. Bu dönemde çocuğun çevresindeki müzikal olan veya müzikal olmayan sesleri ayırt edebilme becerisi gelişmiştir.

3 yaş çocuğunun motor becerileri oldukça artmıştır. Bedensel hareketleri çeşitlenmiştir. Bedeninden farklı sesler çıkarır. Örneğin el çırpma, elleri dize vurma, ayakları yere vurma vb. Bu dönemde çocuğun kelime hazinesi ve dil becerileri geliştiğinden, içinde aynı kelimelerin sık tekrar edildiği şarkılardan oluşan dağarcığı zenginleşir. Grup ile beraber şarkı söylemeyi sevdikleri gibi kendi başlarına şarkı söylemede de başarılı olabilirler. Öğrenilen bir şarkının sözlerine kendi uydurduğu bir ezgiyi uyarlamak veya kendi uydurduğu sözleri öğrenilen bir şarkının ezgisine uyarlamak bu dönemde görülen bir özelliktir. Bunun sebebi, çocuğun öğrendiği kelimeleri müzik aracılığı ile kullanmak istemesidir. Bu dönemde çocuk, şarkılar yoluyla birçok kelime öğrenir.

4 yaş çocuğu, 3 yaşa oranla daha gelişmiş becerilere sahiptir. Nesnelere ayırt edebilir ve onlar hakkında eleştiriler yapabilir. Bu sayede seslerin kaynağını, türünü, şiddetini, tonunu ve süresini açıklayıp eşleştirebilir. 4 yaş çocuğu çeşitli ses, ton ve ritmik yapıları tekrar etmekle kalmaz; bir hikâye veya şarkıyı da duygularını ve düşüncelerini anlatmak için kullanabilir. Müzik aletlerine elleriyle vurarak, onları sallayarak kullanma becerisi gelişmiştir.

Bu dönemde çocukların edindikleri önemli becerilerden biri de bir şarkıya eşlik ederken kendi sesini o şarkının tonuna uydurmaya çalışmasıdır. Basit şarkıları söylerken başkalarının da kendilerine eşlik etmelerine izin verirler. Müziğin ana ritmine uygun bir şekilde hareket edebilirler.

Resim 1.1: Müzik aleti kullanan 3 yaş çocuğu

5 yaş çocuğu; şarkıları doğru ezberler. Kendi ezgilerini uydurabilir ve basit algıları alabilir. 5 yaş çocuğu gerçek anlamda mzık yapabilir. Yeni şarkılarda karşılaşılan değişik sesleri daha kolay ve çabuk fark edebilir. Basit ritimleri doğru olarak vurabilir. Müzik etkinlikleri doğru yapıldığı takdirde, çocuklar bu dönemde ses ve müzik fikirleri üretme, söyleme, hatırlama ve bunları tekrar etme becerisini kazanır.

6 yaş grubu çocukları, özellikle kendi tercih ettikleri şarkıları söylemeyi sever. Bu yolla duygusal ve fiziksel enerjilerini boşaltırlar. Gelişmiş ritim duygusuna sahiptirler. Ritim kalıplarını ve tempo kavramını anlayarak uygulayabilirler. Basit vurmalı algıları alabilir, basit ezgiler üretebilir ve bunları hareketlerle eşleştirebilirler.

1.3.2. Müziğin ocuğun Gelişimine Etkileri:

- Sesini doğru kullanmayı öğrenir.
- Sözcük dağarcığını geliştirir (Dil gelişimine yardımcı olur.).
- Beğenisi gelişir.
- İş başarmanın zevkini alır.
- İşitsel algısı ve ritim duygusu gelişir.
- Müzik belleği gelişir.
- Dramatizasyon ve yaratıcı dansla yaratıcılığı gelişir.
- Müzik dağarcığı gelişir.
- Duygusal ve zihinsel yönden gelişir.
- Çevreye uyumuna yardımcı olur (toplumsal yönden).
- Çocukların yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardımcı olur.

1.3.3. ocuk Müziği Türleri:

- Tekerlemeler
- Ninniler
- Eğitici ocuk Şarkıları:
  - Aktarma şarkılar
  - Öykünme şarkılar
  - Türk okul şarkıları
- Türküler
- Çalgı Müziği

Resim 1.2: Müzikli dans

➤ **Tekerlemeler**

Tekerlemeler, okul öncesi eğitimde yararlanılan en önemli müzik türlerinden biridir. Tekerlemeler daha çok çocuk folklor ürünü olarak değerlendirilir. Özellikle oyun gibi çocuk yaşamının gereksinimlerine göre çocuklar tarafından yaratılırlar. Ayrıca tören ve bayram gibi geleneksel etkinliklerde okunan ve söylenen küçük türküleri, basmakalıp sözleri de içerirler. Tekerlemelerin kendine has özelliklerinden biri de temel konusunun olmayışıdır. Anlamsız ve yarı anlamlı düşüncelerin bir araya gelmesiyle oluşan tekerlemeler bu açıdan da oldukça ilginçtir. Çocuk tekerlemelerinde şiir ögesi ön plandadır. Tekerlemelerin söylendikleri yerlere göre birçok çeşidi vardır:

Saymaca, oyun tekerlemelerinin en yaygın olanıdır. Çocukların oyuna başlamasından önce ebe'nin belirlenmesi için söylenen tekerlemelerdir. Saymacanın son kelimesinin son hecesi kimi gösteriyorsa ebe o olur.

Oyun tekerlemelerinin bir başka türü de saklanmış birinin veya bilinmeyen bir şeyin bulunması için söylenir. Bazısı da kayıp bir şeyi bulmak amacıyla söylenir. Oyun tekerlemelerinin bazıları kendi başlarına bir oyunmuş gibi söylenir. Bunlardan bazıları büyüklerin küçük çocukları eğlendirmek, oyalamak, bir şeyler öğretmek veya gözdağı vermek için söylenenlerdir. Bazıları ise küçük ve hayal ürünü öykü niteliğinde olup oyuncularını hayvan veya insanlardır. Oyun tekerlemelerinden bazıları da adları, soyadları insanların görünüş ve davranışlarındaki farklılıkları vurgulamak amacıyla söylenenlerdir. Ayrıca karşı karşıya gelmiş oyuncuların birbirlerine meydan okumaları, hile edenlere sitem ve kızgınlık ifade eden çeşitleri de vardır. Doğa olaylarını konu alan tekerlemeler de bulunur.

Örnek 1:

Ezgili bilmece ve tekerlemeler kitabından önsöz

PORTAKALI SOYDUM

O par ta ka li soy dum
ba şu cu ma koydum ben bir ya lan
uy dur dum du ma du ma dum kır mı zı mum
ben de de min sa ka li na kon dur dum

The image shows a handwritten musical score for the song 'PORTAKALI SOYDUM'. It consists of four staves of music in a single system, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The lyrics are written below the notes. The first staff has a whole note 'O' followed by a half note 'par' and a quarter note 'ta', then a quarter note 'ka', a quarter note 'li', and a quarter note 'soy' with a slur over it, followed by a quarter note 'dum'. The second staff has a quarter note 'ba', a quarter note 'şu', a quarter note 'cu', a quarter note 'ma', a quarter note 'koy', a quarter note 'dum', a quarter note 'ben', a quarter note 'bir', a quarter note 'ya', and a quarter note 'lan'. The third staff has a quarter note 'uy', a quarter note 'dur', a quarter note 'dum', a quarter note 'du', a quarter note 'ma', a quarter note 'du', a quarter note 'ma', a quarter note 'dum', a quarter note 'kır', a quarter note 'mı', a quarter note 'zı', and a quarter note 'mum'. The fourth staff has a quarter note 'ben', a quarter note 'de', a quarter note 'de', a quarter note 'min', a quarter note 'sa', a quarter note 'ka', a quarter note 'li', a quarter note 'na', a quarter note 'kon', a quarter note 'dur', and a quarter note 'dum'. The music is written in a simple, accessible style suitable for a children's book.

Örnek 2-3

NEK 3 :

SAYIŞMA
(KONUŞARAK)

Bir i ki üç dört beş

Hani bana bir eş iş te sana kardeş

SAYIŞMA
(KONUŞARAK)

Bir i ki üç dört beş al tı ye di

bu nu sana kim de di di yen de di on ye di

TOP OYNA

Be- nim bir to- pum var
Oy- na- rım oy- na- rım
Al kar- de- ğim bal kar- de- ğim
Ben yo- rul- dum sen oy- na

En az iki çocukla oynanır. İlk çocuk, elindeki topu her ölçünün birinci vuruşunda havaya atıp tutarak veya yerde sektirerek tekerlemeyi söyler; tekerlemenin sonundaki "sus"ta topu karşısındaki arkadaşına atar. Eğer oyun ikiden fazla kişiyle oynanıyorsa, topu tüm çocuklar oynayana kadar tekerlemeye devam edilir.

AĞUSTOS BÖCEĞİ

1. De- dim o- na va- rın- ca
2. De- di ba- na çal- ma saz

Aç ka- pı- yı ka- rın- ca
Boş dur- ma ça- lış bi- raz

Bu tekerleme, "ağustos böceği ile karınca" masalı okunduktan sonra öğretilir. Daha sonra masal canlandırılırken (dramatize edilirken) tekerlemesi de söylenir. Çalışmanın önemi veya tembellikle ilgili bir konu geçtiğinde, öğretmen hemen bu tekerlemeyi başlatabilir.

➤ Ninniler

Ninniler, tekerlemeler gibi folklorik özelliktedir. Tekerlemeler gibi çocuklar tarafından değil; genellikle anneler tarafından oluşturulur. Çocuğu uyutmak için söylenir. Bunun nedeni çocuğun uyumasına yardımcı olmaktır. Ninniler ulusal bir değere sahiptir. Türk halk müziğinde çok sayıda ninni örneği vardır. Bu ninniler kendine özgü söz ve ezgileriyle bir yer tutmaktadır.

Ninniler, dörtlüklerden oluşur. Her dörtlükten sonra "hu hu", "eeee", "uyusun benim yavrum" gibi sözler söylenir. Ninniler, kuşaktan kuşağa geçerek unutulmadan bugüne kadar gelen folklor ürünleridir. Çocuğun müzik ve şiirle ilk ilişkisini kurması ninniler ile olur. Özellikle kız çocuklar bebekleriyle oynarken ninni söylerler ve bu onların dil gelişimlerine yardımcı olur. Okul öncesi eğitimde ninnilere, çocuğun müzik gelişimine yararlı olması nedeniyle yer verilir. Ayrıca çocuğun ruhsal gelişimine, sakinleşmesine yardımcı olduğu için de önemlidir. Ninniler çocukların uyutulması için düzenlenmiş, basit, monoton ezgilerdir. Bu ezgiler sözleriyle değil ritimleriyle çocukları etkiler. Beşik içinde, bacakları üstünde, kolları arasında bebeğini sallayarak uyutan anneler, eski ninnilerin sözleriyle yetinmeyip yeni ninniler düzenlerler (Kızın anne, oğlanın baba olması. Okuyup büyük adam olması vb.). Türk folkloru ninni yönünden çok zengindir. Hem Batı müziği bestecileri (Schubert, Schuman, Brahms vb.) hem de çağdaş Türk müziği bestecileri de ninni türünde müzikler yazmışlardır.

- **Eğitici Çocuk Şarkıları:** Sözleri ve ezgisiyle çocuklar için oluşturulmuş şarkılara denir.
- **Ülkemizde eğitim müziği alanında kullanılan çocuk şarkıları:** Çocukların söylediği tekerlemeler, ninniler, halk türküleri gibi anonim çocuk şarkıları, çocuklar için yerli ve yabancı besteciler tarafından yazılmış çocuk şarkılarından meydana gelir.

Resim 1.3: Çocuk korusu

- **Aktarma şarkılar:** Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılardır. Yani yabancı bir ezgiye Türkçe sözlerin yazılmasıdır. Okul öncesi eğitimde öğretilen şarkıların bazıları da böyle aktarma şarkılardır.
Örnek : Cici köpeğim **Müzik :** Alman ezgisi
- **Öykünme şarkılar:** Şarkı söylerken, şarkı sözlerini öykünme (taklit) hareketleri ile destekleyerek oyunlaştırmaya şarkı öykünme, söylenen bu şarkıya da **öykünme şarkı** diyoruz. Türk okul müziği bestecilerinin yarattığı Batı müziği tarzındaki şarkılardır. Bunlar Batı müziğinin dizileri ve ölçüleri kullanılarak yapılır. Yapı ve öz bakımından Türk toplumuna yabancı şarkılardır. Çocuklar şarkı söylerken doğal olarak öykünme hareketleri yaparlar. Eğitiminin çeşitli uyarıları ve yönlendirmesiyle öykünmeler pekişir. Çocukların yaratıcılığı ve hayal güçlerini kullanmaları için ortam yaratılır.

Öykünme şarkılara örnek olarak “Ali Babanın Çiftliği” “Bir gün bir gün bir çocuk” şarkılarını verebiliriz.

- **Türk Okul Şarkıları:** Kaynağını Türk Halk müziğinden alan, Türk bestecileri tarafından oluşturulan şarkılardır. Özenti ve öyküme değildir. Halkımızın beğenisine uygundur. Yapısını ve özünü halk müziğinden alan özgün oluşumlardır. Özellikle 1969 yılından bu yana Türk bestecileri tarafından oluşturulmaktadır. Bu şekilde sayı ve nitelik bakımından önemli bir dağarcık oluşmuştur.

Okul öncesi eğitim kurumlarında Türk okul şarkılarına öncelikle yer verilmelidir.

- **Türküler:** Türküler de tekerleme ve ninniler gibi folklorik ürünlerdir. Halkımızın oluşturduğu ve yaşattığı bir müziktir. Kendine özgü dizeleri, ölçüleri, yapısı, sözleri vardır. Bölgelere göre değişik isimler alır. Horon, Zeybek, Halay, Bar, Karşılama gibi. Çoğu yerde de yalnızca türkü diye bilinir. Halk müziğimizin çeşitliliği müzik kültürümüzün zenginliğini göstermektedir.

Resim 1.4: Halk müziği eşliğinde halk oyunları

Halk türküleri bölgesel bir gelenek içinde önce bir kişi tarafından oluşturulur. Halkın diline düşer. Her söyleyende değişerek yenilenir (Sonunda türkünün ilk oluşturulduğu biçim değişikliğe uğrayarak yeni biçimler alır). Böylece ilk oluşturucusu unutulmuş topluma mal olur. Oluşturucusu bilinmeyen toplumun ortak malı olan türküler (ve diğer folklor ürünleri) “anonim” sözcüğü ile adlandırılır.

Halk türkülerinde oluşturucusu bilinen parçalar da vardır. Bunlara âşık müziği denir. Örneğin Âşık Veysel, Âşık Çırakman... Halk türküleri genelde bağlama, kemençe gibi halk çalgısı eşliğinde söylenir.

Halk türküleri içinde sözleri, ritimsel ve ezgisel yapısı bakımından çocuklara uygun olanları okul öncesi eğitim de kullanılabilir. Halk türküleri okul öncesi eğitimde öncelikle yer verilmesi gereken müzik türlerinden biridir.

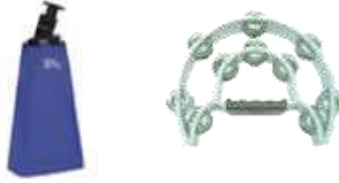
- **Çalgı Müziği:** Okul öncesi eğitim kurumunda uygulanacak müzik türlerinden biri de çalgı müziğidir. Çalgı ya da çalgılar için yapılan müziğe **çalgı müziği** denir. Sözlü ya da sözsüz olabilir. Genellikle sözsüz örneklerden yararlanır. Çalgı müziği çalışmalarında hedef, çocuğun müziğe karşı ilgi ve yeteneğini geliştirmek ve müziği çocuğun yaşantısına katmaktır. Eğitimci bu amaçla yapacağı çalışmalarda çocukların ilgi ve düzeylerini dikkate almalıdır.

Çocuklar için gerekli olan çalgı müziği iki bölümde incelenebilir:

- Okul öncesi çocuğunun çalabileceği çalgı müziği
- Okul öncesi çocuğunun dinleyebileceği çalgı müziği

Okul Öncesi Çocuğunun Çalabileceği Çalgı Müziğinin Özellikleri:

- Çocuğun çalabileceği çalgı müziği örneklerinde ezgi kısa ve kolay olmalıdır
- Çocuklar ezgili vurma çalgılarla (ksilofon - metalofon) çalgı müziğine eşlik ederken çalgılarda kullanılacak tuş sayısı üç ya da dördü geçmemelidir.
- Çalgı müziğinin hızı yürüyüş temposunda (orta hızda) olmalıdır.
- Gerek çalınacak ezgide gerekse yapılacak eşliklerde çocuğun kolayca çalabileceği ritimler olmalıdır. Zor ve karışık ritimlere yer verilmemelidir.
- Zor parçalarda ise öğretmen, müziği seslendirebilir, çocuğun kolayca çalabileceği şekilde müziğe eşlik düzenlenmelidir.

Resim1.5: Zil, tef

Okul Öncesi Çocuğunun Dinleyebileceği Çalgı Müziği:

Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitiminin amaçlarından biri de çocuğa müziği sevdirmek ve çocuğun müzik beğenisini geliştirmektir. Anaokulunda öncelikle yer verilen çalgı müziği dinletileri bu amaca hizmet eden etkinliklerdendir. Bu nedenle öğretmen de bundan yararlanmasını bilmelidir. Ayrıca ulusumuzun ve diğer ulusların bestecileri çocuğa müziği sevdirmek ve onların müzik beğenilerini geliştirmek amacıyla çeşitli müzikler yapmaktadırlar. Öğretmen, bu müziklerden de yararlanmalıdır.

Çalgı müziği dinletme etkinliği, müzik eğitimine başlamadan önce uygulandığında çocukların müzik yapmaya hazırlanmalarını kolaylaştırır. Dinlenme saatinde, serbest oyun etkinliklerinde, kahvaltı, yemek ve uyku saatinde de bundan yararlanılabilir. Müzik dinletirken çocukların ilgisini, dinletilen müziğe çekmeli ve sessizce dinlemeleri sağlanmalıdır. Dinletilen müzikle ilgili kısa açıklamalarda yapılabilir.

"Bu müzik, suyun akışının sesini anlatıyor. Bakalım bu sesleri duyabilecek misiniz?" gibi...

Öğretmen müzik dinletmede her imkândan yararlanmayı bilmelidir.

Resim 1.6: Müzik çalgıları, keman ve gitar

Okul öncesi çocuğunun dinleyebileceği çalgı müziğinin özellikleri:

Dinletilecek müzikler özenle seçilmeli ve eğitici özellikte olmalıdır. Arabesk gibi eğitici olmayan müzikler kesinlikle dinletilmemelidir. Çocuk şarkıları, çocuğa uygun türküler, Türk ve yabancı bestecilerin çocuklara uygun besteledikleri parçaların bazı bölümleri dinletilebilir.

Dinletilecek çalgı müziği örnekleri ilgi çekici ve sevimli olmalıdır. Nüans bakımından canlı ve neşeli müzikler çocukların ilgisini çeker. Çocuklar kendilerine dinletilen müziği severlerse bunun sık sık yinelenmesini isteyeceklerdir. Bu nedenle öğretmen çocukların beğenilerine uygun müzikler seçmelidir.

Resim 1.7: Çalgı müziği

Çalgı müziği kısa süreli olmalıdır. Çocuklar dikkatlerini uzun süre bir müzik parçasını dinleme üzerinde yoğunlaştıramazlar. Bu nedenle dinletilecek çalgı müziği üç dakikayı geçmemelidir. Dinletilmesi uygun görülen müzik yapıtının melodik bölümleri seçilip dinletilmelidir. Seçilen bu müzik parçasının tümünü dinletmeye gerek yoktur. Çocuklar dinledikleri müziği severse öğretmen bunun süresini uzatabilir (Beethoven keman konçertosunun son bölümünün ilk kesimi gibi).

Dinletilecek algı müziği örneklerinde konulu müziklere yer verilmelidir.

Çalgı müziğinin konusu kısaca açıklanıp yknmeli devinimler yaptırılabilir. Böylece müziğin daha kolay ve ilgiyle dinlenmesi sağlanabilir (Prakofiyf'in " Peter ve Kurt" adlı eseri, Stravinsky'nin " Bir Askerin yks" adlı eseri vb.).

Konulu müzikler bir yandan çocukların müzik zevkini geliştirirken diğer yandan düşünme yeteneğini ve hayal güçlerini de geliştirir.

Konusu olmayan ama kısa süreli ve çocukların ilgisini çeken parçalardan da yararlanılmalıdır (Muammer Sun'un "Atlı Karınca" , A Adnan Saygun'un "İncinin Kitabı" gibi).

Müzik dinletme araçları nitelikli olmalıdır. Akortsuz bir piyanoyla, iyi ses vermeyen bir mandolinle ya da öğretmenin iyi alamadığı bir çalgıyla müzik dinletisi yapılmamalıdır. Ayrıca kötü bir kaset, CD alarla çocuğa müzik dinletilmemelidir. Bunlar, ocuğa müziği sevdirmek yerine çocuğun müzikten soğumasına neden olur. Bunun yerine iyi bir çalgıyla ve iyi derecede müzik aleti alarak çocuğa müzik dinletmek yararlı olur.

1.3.4. İçeriği Okul ncesi çocuğuna Uygun şarkılar

Müzik ğretiminde temel olan çocuğun müzikal gelişimini sağlamaktır. Müziğin amacı ise "iyi, doğru ve güzeli" ifade etmektir. Müzik eğitiminde, ön planda teknik yeteneğin yerine müzikte ifade zenginliğinin yer alması ve çocuğun içinde kaynayan duygularını, müzik yolu ile dışarıya aktarabilmesi önemlidir. Bir ğretmen için ise en büyük zevk, çocuğun ruhundaki sanat alevinin canlanışını ve müzik duygusunun uyanışını gözlemektir.

Resim 1.8: Müzikli drama

Bilindiği gibi her şeyin başı sevgi. Küçük çocuklara bir şeyler verebilmenin, onlara müziği öğretmenin yolu da sevgiden geçer. Bunun için çocuklara sevgiyle yaklaşmalı, onları cesaretlendirmeli, her şeyin en güzelini yapabileceklerine onları inandırmalıyız. Her çocuk, ayrı bir dünyadır. Onların bu küçük dünyalarında müzikle güzel öğretebilmek için çocuğun dünyasına konuk olmalı, onlar gibi düşünebilmeli, çocuklara kendi şarkılarını söyletmeli, şarkı sözlerinde ve müziğinde, kendi dünyalarını bulmalı, coşkuyla, sevgiyle şarkı söylemeliyiz.

Çocuğun alacağı müzik eğitimi, kişilik gelişimini, etkileyerek gözlem yeteneğini güçlendirir ve iç potansiyeli ile yaratıcılığını ortaya çıkarır. Sanat; çocuğun içindeki potansiyel enerji ve gücün ortaya çıkmasını sağlar. Okul öncesi dönemde, müzik eğitimine gereken önem verilmez. Bu dönem genel eğitimin ve müzik eğitiminin ilk basamağıdır. Ancak bu aşamadaki müzik eğitimi planlanırken çocukların gelişim düzeyleri, müziğe karşı ilgileri göz önünde bulundurulmalı, uygulanacak müzik eğitiminin, diğer alanları destekleyici nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

Resim 1.9: Müzik dinleme

Amaca uygun eğitim verildiğinde müzik, çocuğun bütün gelişim alanlarına olumlu etkisi vardır. Okul öncesinde uygulanan müzik etkinlikleri, çocuklara beraberlik ve bir gruba ait olma duygusu verir. Bilinçli bir müzik eğitimi ile çocuğun grup içinde güven duygusu gelişerek kendine güveni artar. Okul öncesi müzik eğitimi, asıl amaç olan estetik ve müzikal duygunun gelişimi yanında, eğitim programlarında yer alan hedefleri, davranışları, tema konularının öğrenilmesini desteklemekte ve çocuğun bu gelişimlerine yardımcı olmaktadır. Müzik eğitimi ayrıca bir ulusu oluşturan en önemli niteliklerden biri olan ortak dili öğretmek ve geliştirmek açısından da oldukça etkilidir. Gelişmiş ülkelerde müzik başlı başına bir eğitim alanı ve aracı olarak algılanmaktadır. Müzik derslerinin asıl amacı bireyin yaratıcılığını arttırmak ve geliştirmektir.

Okul öncesi çocuk şarkılarının içeriğini; dramatizasyon, ront, dans, çocukların yaş grubu, verilecek temalara uygunluğuna, kazandırılması hedeflenen davranışlara uygunluğuna göre seçmek çok önemlidir. Şarkının konusu oyunlaştırılmaya uygunsa dramatize edilir. Sözleri belirli gün ve haftalarla ilgili ise o “belirli gün ve haftada” öğretilir. Bu yüzden eğitimci şarkıların içeriğini ve sözlerini bildiği takdirde hangi şarkıyı hangi belirli gün ve haftada öğretebileceğini hangi şarkıyı öykünme etkinliğinde kullanacağını bilir. Böylece hem planlama hem de uygulama aşamasında sistemli çalışılmış olur. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev alan öğretmen, müzik eğitiminde seçeceği şarkılara özen göstermelidir. Bunun için çeşitli konuları kapsayan çok sayıda çocuk şarkısına sahip olmalıdır. Bunları çeşitli kaynaklardan (kitap, dergi ve derleme) edinebilir. Böylece müzik dağarcığı zengin olan öğretmen çocukların gelişim düzeyine, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren en uygun parçaları seçme olanağına sahip olacaktır. Şarkıların çocuklar tarafından söylenebileceğine karar verdikten sonra uygulamaya geçmelidir. Öğretmen her çocuğun/grubun kişisel özelliklerini, düzeylerini, ilgi ve ihtiyaçlarını göz önüne alarak şarkıları seçmelidir.

1.3.4.1. Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkıların Özellikleri

Çocuk şarkıları; tekerlemeler, saymacalar, ninniler, eğitsel çocuk şarkıları ve çocuklara uygun türkülerden ve başka ulusların şarkılarından çevrilerek uyarlanmış şarkılardan meydana gelir. Bunlardan çocuklara uygun olanları seçerken aşağıdaki hususlara dikkat etmeliyiz:

1.3.4.2. Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkı Seçiminde İçerik Bakımından Dikkat Edilecek Özellikler:

- Şarkılar içerik yönünden verilen temaya uygun, çocuklarda bazı alışkanlık ve kavramları kazandıracak özellikte olmalıdır.
- Şarkılarda temizlik, beslenme, saygı, çalışkanlık, dürüstlük gibi özellikler olmalıdır (“Temiz Çocuk Ol Sağlıklı Yaşa “ şarkısı gibi).
- Seçilecek şarkılar çocuğun günlük yaşamıyla ilgili olmalıdır.
- Baharda kır gezintisine giden çocuğa bahar konulu bir şarkı öğretilmelidir.
- Seçilecek şarkıların sözleri çocuğu öykünmeye yönlendirmelidir.
- Çocuklar şarkı söylerken hayvanları (arı, kelebek), taşıtları (tren, kayak) ve kişilikleri (büyükanne, büyükbaba) öykünme yapabilmelidir.
- Şarkıların sözleri değiştirilmeye uygun olmalıdır. Bu şekilde çocuklar yeni sözler bularak yaratıcılıklarını geliştirirler ("Pazara gidelim" (M. Sun) şarkısında olduğu gibi).

Pazara gidelim, bir tavuk alalım.
Pazara gidip bir tavuk alıp ne yapalım?
Gıt gıt gıdak, gıt gıt gıdak diyelim.
Happuru, happuru, happuru, happuru yiyelim.

Tavuk yerine balık, kedi, hindi, tavşan, köpek ve ördek gibi hayvanlar söylenebilir (Yenmeyen hayvan adı söylenirken şarkı yemeyelim diye bitirilir.).

- Çocuk şarkılarının sözleri kolay anlaşılır ve kısa olmalıdır.
- İçinde çocuk adları taşıyan şarkılara yer verilmelidir. Zaman zaman gruptaki çocukların adları kullanılarak söylenmelidir ("Küçük Ayşe - Küçük Asker" (H. Bedii Yönetken) şarkısı gibi.).
- Seçilen şarkılar konu bakımından çocuğu düşündürücü olup zihin gelişimine yardımcı olmalıdır (" Bil bakalım", " Ben ve dünya" (S. Acay) şarkıları gibi.).
- Uyaklı olan çocuk şarkılarına yer verilmelidir (" Saksım" şarkısında olduğu gibi.).

Önce toprak doldurdum nara nay nara nay nay nay
 Sonra attım bir tohum nara nay nara nay nay nay
 Bir küçük filiz verdi nara nay nara nay nay nay
 Büyüdükçe yeşerdi nara nay naranay nay nay

Öğrenmiştim huyunu nara nay nara nay nay nay
 Her gün verdim suyunu nara nay nara nay nay nay
 Bir küçük fidan oldu nara nay nara nay nay nay
 Dallar çiçekle doldu nara nay nara nay naynay

- Çocuk şarkılarında anlam ifade eden bazı sözlerin yinelendiği şarkılardan da yararlanılmalıdır (" Yeni yıl, yeni yaş" (M. Sun) şarkısında olduğu gibi.).

Yeni yılın, yeni yaşın
 Kutlu olsun, kutlu olsun
 Çok uyu, çok yemek ye
 Çok çalış, çok çalış
 Büyü, büyü, büyü, büyü
 Büyü, büyü, büyü, büyü
 Yeni yılın, yeni yaşın
 Kutlu olsun.

- Çocukları eğlendiren ve mutlu eden şarkılardan da yararlanılmalıdır. ("Çalgılar" (H. Şeyrek) şarkısı gibi.)
- Çocuk şarkılarında doğayı, insanları, hayvanları tanımasını ve sevmesini sağlayan şarkılara da yer verilmelidir.
- Vatan ve yurt sevgisini açıklayıcı özellikte olan parçalardan da yararlanılmalıdır" (Üç Şey" (S. Acay) şarkısı gibi.).
- Seçilecek şarkılar yaş gruplarına ve gelişim düzeylerine uygun olmalıdır.

- **Şarkıların yaşa ve ilgi alanına uygunluğu:** Seçilecek tekerlemeler, şarkılar, yaratıcı dans ezgileri çocuğun yaşına uygun olmalıdır. 2-3 yaş ile 4-5 yaş, 5-6 yaş gruplarının ilgileri değişiktir. 5-6 yaş grubunun ilgi duyduğu, sevdiği şarkılar 2-3 yaş grubunu hiç ilgilendirmeyebilir.

- **Eğitime uygunluğu:** Okul öncesi şarkılar çocuğun dünyasını zenginleştirdiği gibi öğretmenin de en iyi yardımcısıdır. Çünkü çocuğa vermek istediğimiz bilgiler, şarkının ve ezginin doğru seğimi ile kolayca kavratılabilir. Yanlış seğilmiş eğiticilikten yoksun bir şarkı, yanlış bilgi vermemize ve emeğimizin yok olmasına neden olabilir. Bu yüzden, milli eğitimin ve okul öncesi eğitimin amaçlarına uygun doğru bilgi veren olumlu davranışlar kazandıran şarkılar seğilmelidir.
- **Dil gelişimine uygunluğu:** Çocuğun söyleyeceği tekerlemeler, şarkılar dil gelişimini destekleyici özellikte olmalıdır. şarkılar çocuğun bildiği ve yaşamında kullandığı sözcüklerden oluşmalı, soyut anlamlı sözcüklerden ve kavramlardan kaçınılmalıdır.
- **Yaratıcılığa uygunluğu:** Okul öncesi şarkılar, şarkılı oyunlar, yaratıcı dans müzikleri çocuğun hayal dünyasını geliştirici nitelikte olmalıdır. Dramatize edilmeye uygun şarkılar çocuğu yaratıcılığa yöneltilir.

1.3.5. Ses Genişliği Okul Öncesi Çocuğuna Uygun şarkılar

Okul öncesi çocuğu için seçilecek tekerleme, ninni, eğitsel şarkı ve türkülerin ses genişliği "re-la (si)"arası olmalıdır. Çocuğun gelişimi tamamlanmadığı için daha kalın ve ince sesler uygun değildir ancak ölkemizde okul öncesi müziği alanında, hedeflere uygun şarkı dağarcığının yeni gelişmekte olması nedeniyle ses sınırını zorlayan şarkılar mecbur kalınca öğretilmektedir.

Çocuk ses genişliğine uygun olmayan ezgilerin kullanılması gerekliyse zevk eğitiminde, serbest dans ya da yaratıcı dansla kullanılabilir. Çocukta müzik zevkinin gelişmesi ilk olarak çevresindeki yakınlarının ve daha sonra öğretmenlerinin yardımıyla olur. Bunun için de müzik eğitimi çalışmalarında çocuğun ses tonunun dikkate alınması gerekir. Aksi halde çok önemli olan çocuk sesleri kaybolur, çocukların yetenekleri körelir. Küçük yaşlardaki çocuklarda müzik çalışmalarına başlarken önce birbirine yakın ve uygun tonlar üzerinde şarkılar düzenlenmeli, iki üç ses olan melodiler öğretilmelidir. Bunlara iki sesli tekerleme "ezgi"lerle başlanmalıdır. Bu başlangıç ayrıca Türkçelerini geliştirmede de yarar sağlar. Çocuklar bunları belirli ritimlerle söyleyebilecek duruma gelince yavaş yavaş diğer sesler eklenir.

Resim 1.10: Anma gününde tekerleme söyleyen çocuk

Okul öncesi eğitiminde müzik her çocuğa ayrı ayrı şarkılar öğretmekten ziyade çocuk grubuna toplu şarkı öğretmek biçiminde gerçekleştirilir. Anaokulları 3-6 yaş grubu çocuğunun bakım ve eğitimini sistemli bir şekilde uygulayan kurumlardır. Her yaş grubunun ayrı ayrı özellikleri olduğu gibi 3-6 yaş grubunun da ses genişliği olarak farklı özellikleri vardır. Her çocuğun kolaylıkla çıkarabildiği seslerden oluşan ortak ses alanları vardır. Ortak ses alanları yaş gruplarına göre değişim gösterir. Ayrıca her yaş grubunda hem ince sesleri çıkarabilen hem de kalın sesleri çıkarabilecek çocukların kolaylıkla çıkarabilecekleri **ortak sesleri** de vardır. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan eğitimciler, gruplarındaki çocukların ses sınırını bilmeli ve ortak ses alanını titizlikle saptamalıdır. Çünkü çocuğun kendi ses alanı dışında kalan bir şarkıyı söylemesi çocuğun sesini bozabilir. Müzikten soğutabilir.

Ortak ses dışında 3-6 yaş grubu çocuklarının çıkarabilecekleri seslere göre ses genişliği sınırları kesin çizgilerle olmasa da belirlenmelidir. Bu çerçevede çocuk seslerinin zorlanmasına izin vermeyecektir. Örneğin, 3 yaş grubu ile 6 yaş grubu şarkılarının arasında ses genişliği farkı dikkate alınmalı ve çocuklar zorlanmamalıdır.

1.3.5.1. Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkı Seçiminde Ses Bakımından Dikkat Edilecek Özellikler:

- Çocuk şarkılarının ses genişliği çocukların ses sınırını aşmayan genellikle re-la aralığında 5 notadan oluşmalıdır.
- Çocuklara öğretilecek şarkı seçilirken çocukların ortak ses alanı içinde olmasına özen gösterilmelidir.
- Çocuk şarkılarında bir sesteki öteki sese geçerken büyük atlamalar olmamalıdır. Genellikle ikili üçlü aralıklar, uygun atlamalardır.
- Çocuk şarkıları çocuğa uygun olmalı, çocukların duygu ve düşüncelerini yansıtabilmelidir.

- Çocuk şarkıları ritmik özellikte olmalıdır.
- Müzik cümleleri kısa bir motiften oluşmalıdır.
- İlk cümleden sonra gelen cümleler küçük değişiklikler içermelidir.
- Çocuk şarkılarının sözleri ve ezgisi; basit, yalın ve özgün olmalıdır.
- Çocuk şarkıları ezgi olarak özgün ve kolay olmalı; konu olarak çocuğu doğruya, iyiye ve güzele yöneltmelidir.
- Ritim bakımından basit olmalıdır.
- Çocuk şarkılarında (prozodi) ses-söz uyumu olmalıdır.
- Çocuk şarkıları öykünebilir (dramatize edilebilir) olmalıdır.
- Çocuk şarkıları Milli Eğitimin amaçlarına, Okul Öncesi Eğitimin amaçlarına uygun olmalıdır.
- Şarkılar hedef ve davranışları kazandırmaya, verilmek istenen temaya uygun olmalıdır.
- Şarkılar çocuğun yaşına, yeteneklerine uygun olmalıdır.
- Okul öncesi çocuğuna uygun şarkı seçiminde; türkü, şarkı, tekerleme ve diğer ulusların çocuk şarkıları gibi geniş bir dağarcıktan, dengeli olarak yararlanılmalıdır.
- Çocuk şarkılarında kolaydan zora doğru uygulama yapılmalıdır. Önce fa-la üçlüsünde, sonra re-la beşlisinde ve daha sonra do- do oktavında olan parçalara yer verilmelidir.
- Çocuk şarkılarında birbirini izleyen sesler genellikle yakın seslerdir. İkili üçlü aralıklarla birbirini izleyen seslerin yer aldığı şarkılara öncelikle yer verilmelidir. Dörtlü beşli aralıkların bulunduğu parçalara da yer verilmelidir. Altılı yedili aralıkların bulunduğu parçalar pek kullanılmamalıdır.
- Ses bakımından seçilecek parçaların; çocukların yaş, yetenek ve düzeylerine uygun olmaları da önemlidir. Altı ay sonra öğretilmesi gereken bir şarkı hemen öğretilmemelidir ya da bunun tersi yapılmamalıdır.

1.3.6. Şarkı Sözleri ve Prozodisi Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkılar

Resim 1.11: Şarkı söyleyen çocuk

Prozodi: (Söz-müzik uyumu)

Şarkılarda ezgi ve söz uyumuna **prozodi** denir. Prozodi dilin anlamlı ve doğru kullanım çabalarından doğar. Okul ve okul öncesi eğitimde prozodi ile çocuklarda dil gelişimine katkı amaçlanmaktadır. Müzik, sözlerin bileşimi ile anlatım gücünü zenginleştirir. Sözlü müziklerde ezginin güzelliği kadar sözün de güzelliği ve sözün ezgiye uygunluğu önem taşımaktadır. Prozodi kuralına uygun şarkılar daha çabuk öğrenilmekte ve daha çabuk anlaşılmaktadır. Okul öncesi çocuğuna uygun şarkı seçiminde prozodi bakımından dikkat edilecek özellikler:

- Seçilecek şarkılar prozodi bakımından doğru olmalıdır.
- Çocuğun ana dilini doğru ve güzel kullanması için şarkıların prosodi bakımından da dikkatle seçilmesi gerekir.
- Müzik eserlerinde, söz-ezgi ile ezgi de söz ile uyumlu olmalıdır. Bu kuralın gerçekleştiği şarkılarda ezgi-söz (prozodi) uyumu var demektir. Okul ve okul öncesi şarkılarda söz ve ezgi kuralına mümkün olduğu kadar dikkat edilmelidir. Ancak eğlence ve dinlence müziğinde prozodi kuralına uymayan şarkılar bulunmaktadır.
- Şarkı sözleri somut ve basit sözcüklerden oluşmalıdır. Çocukların anlayamayacağı soyut kelimeler (bağımsızlık vb.) mümkünse kullanılmamalıdır.

Örnek: Aşağıdaki şarkı “Ezgi Treni “ şarkı kitabından alınmıştır.

MEVSİMLER

Bir annenin dört kızı var
İlkbahar- yaz- sonbahar- kış
Birbiriyle dost oldular
Sonsuz olsun sevgi barış
İlkbaharda tüm doğa şen
Yaz gelince harman hasat
Sonbaharda yaprak düşer
Kış gelince kar soğuk var

Yukarıdaki şarkıda mevsimleri tanımlarken yaz ve ilkbaharın daha basit açıklaması şarkıyı daha somut kılacaktır. Örneğin; harman, hasat kelimeleri yerine daha basit (çok sıcak var) sözcükler kullanılabilir. İtalik yazdığımız sözcükler daha basit ve çocukların anlayabileceği özellikte olmalıdır.

Şarkı sözlerinde dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Şarkı sözleri doğru mesaj vermelidir.
- Şarkı sözleri Milli Eğitimin Temel Amaç ve İlkeleri doğrultusunda olmalıdır.

- Şarkı sözleri basitten zora, yakından uzağa, bütünden parçaya ilkeleri dikkate alınarak yazılmalıdır.
- Şarkı sözlerinin dramatize edilebilir ve öykünülebilir nitelikte olması tercih edilir.
- Karga ile tilki, yavru kuş gibi hayvanları tanıtırken uygulayacağımız şarkı; hayvanları taklit edebilir nitelikte olursa çocukların ilgisini daha çok çeker.

Bir şarkının prozodisinin doğru olması için:

Ezginin vurgulu-vurgusuz vuruşları (zamanları) ile sözcüklerin vurgulu-vurgusuz hecelerinin uyuşması gerekmektedir.

Prozodisi bozuk bir şarkıda; söz ve müziğin vurgulu-vurgusuz bölümleri, nefes yerleri, bitişleri uyumsuz olur. Eğer okul öncesi çocuğuna prozodisi bozuk şarkı öğretirsek;

- Çocuk anadilini doğru ve güzel kullanamaz.
- Şarkıyı zor öğrenir, anlamını öğrenemez.
- Çocuğun beğenisi gelişmez.

1.3.7. Ritmi Okul Öncesi Çocuğuna Uygun Şarkılar

Müzikte seslerle zamanın düzenli aralıklarla bölünmesine “**ritim**” denir. Yani bir sesin uzunluk ve kısalığına denir. Birden çok ritimden oluşan ritimsel bütüne “**ritim kalıbı**” denir. Ritim eğitimi, ritim kalıplarıyla yapılır. Çocuklara bir ritim kalıbını öğretmeye “**ritim eğitimi**” denir. Ritmi ölçmek için kullandığımız süre birimine “**vuruş**” denir. Kulak eğitiminin en önemli ögesi ritimdir ve her insanın doğuşuyla birlikte getirdiği bir duygudur.

Resim 1.12: Ritim aletleri

Çocukların bir müzik parçasındaki ritmi duyabilmeleri, bütün müzik faaliyetlerinin amacına ulaşabilmesi açısından çok önemlidir. Bu sebeple müzik faaliyetleri içinde sık sık ritim çalışmalarına yer verilmelidir. Bunu yaparken basitten karmaşığa doğru bir yol izlenmelidir. Çocukların müzik parçalarını daha iyi anlamaları, şarkıları doğru söylemeleri için ritim çalışmalarına önem verilmelidir.

Bunun için anaokulunda çocuğun eline ritmi kavratmaya yarayan çeşitli vurmali çalgılar verilerek tempo tutmasına yardım edilir. Bunlar; tef, zilli tef, tahta kaşıklar, zil, çingirak, marakas-ses kutuları, ritim çubukları, çelik üçgen, metalofon, ksilofon, davul, agogo gibi çalgılardır. Bütün bu çalgılara **orff çalgıları** denir.

Ritim eğitimi çocuğun el ve ayak hareketlerinin katılımıyla gelişir. Çocuk sesi dinler, müzikle ilgilenir ve taklit eder. Sözsüz müzikler çalındığı zaman, çocuklar serbest hareketler yapmaya yöneltilmek suretiyle hem yeni hareketler ortaya koyarlar hem de müzikten gelen izlenimler ile kendi iradelerini kullanarak o anda yaptıkları hareketler arasında bir koordinasyon sağlamış olurlar. Ayrıca müziğin ahengine uyan kendilerinin ve arkadaşlarının hareket ve davranışlarından da zevk duyarlar.

Resim 1.13: Ritim aletleri

Bu çalışmalar için bir piyano eşliğinde veya herhangi bir müzik aletiyle çalınan melodiye uyularak çocuğun da tempo tutması istenir. Bazılarının da bu tempoya el çırpma veya ayak hareketleriyle katılmaları sağlanır. Ritme ayak uydurarak yürüyüş, oturma durumunda ayak topuklarını yere vurmaya, ayak değiştirerek ayak burunlarını öne ve yere basmaya, kürek çekmek gibi hareketler yapılır.

Resim 1.14: Piyano

Müzikli dramatizasyon; çocukların müzik eşliğinde bir şarkıyı veya bir olayı canlandırmalarıdır. Masallardaki peri, cadı, kuş ve kelebekten bahsedilirken peri gibi, cadı gibi yürüyüş, kuş ve kelebek gibi uçuşlar taklit edilir. Böylece bir konuyu hareket ve müzikle anlatım sanatına gidilmiş olur.

Ritimde amaç, ahengi kavratmaktır. Bu hareketleri yaparken çocukların ellerine bazı eşyalar da verilebilir; mendil, tül, kurdele, çember, çiçek ve balonlar. Ritimle dal veya çiçek bir elden diğerine geçirilir. Önce bir ayak sonra öteki ayakla tempo tutulur. Yere konan çemberlerin yanından içine atlayarak müzikle zikzak hareketleri yapılır. Renk renk tahtalar sıralanır, çocuklar bunları kayık olarak düşünüp tempo ile kürek çekerler. Bu çalışmalarda çocuğun ahenge kendini verebilmesi önemlidir.

Okul öncesi döneminde çocukların bilişsel ve motor gelişimi tamamlanmamıştır. Gelişim süresi içinde, her yaşın ve yaş grubunun algılaması değişiktir. Ayrıca çocuklar bireysel farklılıklar nedeniyle de değişim gösterirler. Bu nedenle eğitimci, müzik etkinliklerini uygularken "kolaydan zora" ilkesini göz önünde bulundurmalıdır. Çocuklar zorlanmamalıdır. Zorlandıklarında uygulama durdurulmalı ve kolay bir davranışa geçilmelidir. Örneğin 3-4 yaş çocuğu tam vuruşa göre yürüyebilir, tam vuruşa göre ellerini vurabilir. İki davranış tam kavratılmazsa çocuklar aynı anda hem elini hem ayağını vurmaz. Ayrı ayrı kavratılıp birleştirilirse ritimde başarı sağlanır.

Çocuklar İçin Ritim Eğitiminde Dikkat Edilecek Noktalar:

- Ritim çalışmaları; kolaydan zora doğru düzenlenmelidir. İster el-ayak ister ritim aletleriyle olsun öncelikle çocukların kolaylıkla kavrayıp tekrarlayabilecekleri ritim kalıpları kullanılmalıdır.
- Ritim çalışmalarında gruplarla oyun şeklinde çalışmalar yapılabilir.
- Şarkı öğretimi ile birlikte ritim çalışmaları yapılmalıdır.
- Şarkı öğretiminin dışında sözle ritim eğitimi de yapılmalıdır.

Resim1.15: Bateri

- Çocuğun müziğe, şarkıya el-ayak vuruşlarıyla eşlik etmesi yoluyla ritim yapılmalıdır.
- Müzik eşliğinde beden devinimleri ile ritim çalışmaları yapılmalıdır.
- Müzik eşliğinde ritimli jimnastik uygulamaları yapılmalıdır.
- Ritim çalışmalarının süresi çok uzun olmamalıdır (En fazla 5 dakika).
- Ritim çalışması sadece yetenekli çocuklarla değil bütün çocuklarla yapılmalıdır.
- Ritim çalışmalarında çocuğun yakın çevresindeki olaylar, yakın arkadaşlarının isimleri vb. kullanılmalıdır.
- Ritim çalışmaları çocukları müzikli dramatizasyona hazırlar.

Ritim çalışmalarının çocuğa yararları:

- Çocuğun ritim duygusunu geliştirir.
- Çocuğun kişiliğinin gelişmesine yardımcı olur.
- Çocuğun büyük ve küçük kas gelişimini sağlar.
- Çocuk grup içinde görev alarak kendine güveni artırır.
- Çocuğun beğenisi gelişir.
- Çocuğun kulak eğitimine yardımcı olur.
- Çocuk, bağımsızlık duygusu kazanır.

Resim 1.16: Artık materyal ile yapılan marakas

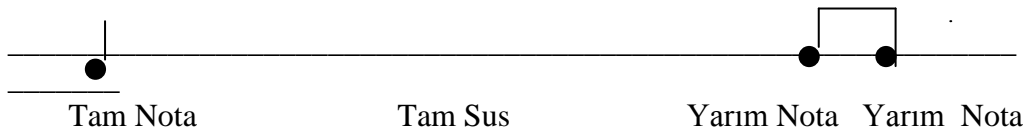
Okul öncesi çocuğuna uygun şarkı seçiminde ritim bakımından dikkat edilecek özellikler:

- Çocuk şarkıları basit bir ritimsel yapıya sahip olmalıdır. Karmaşık ve zor ritimli parçalardan kaçınılmalıdır.
- Seçilecek şarkılar ritim duygusunu geliştirici özellikte ve ritmik özellikte olmalıdır.

Okul öncesi çocuklar için kullanılabilen ritim çalışmaları:

- Ritim çalışmaları; doğal ritmik hareketler, taklit edilebilir hareketler ile planlı ritim çalışmaları (ayakta ve oturarak yapılan çalışmaları) olmak üzere üç grupta incelenebilir.
- Yürümek, koşmak, sıçramak ayakta yapılan “doğal ritim” hareketleridir.
- Ördek yürüyüşü, yağmur, rüzgâr hareketleri “taklit edilen ritim” çalışmalarıdır.
- Ayrıca müzik eşliğinde veya ritim çalgısı eşliğinde yapılan çalışmalar “planlı ritim” çalışmaları olarak belirlenebilir.

Çocuğun çalabileceği ritimler - ritim kalıpları:

Çocuğun söyleyebileceği ritimler:

Çocuğun arkadaşlarının ismi:

Çocuğun ve sınıfındaki arkadaşlarının isimleri ritim çalışmalarında kullanılabilir. Çalışmalar iki vuruşa tamamlanmalıdır.

Yukarıdaki ritim kalıpları: Ayakta, oturarak, grupla çalışmalarda, asker yürüyüşü taklitlerinde uygulanabilir. Bu uygulamalarda eğitimin yaratıcılığı ritim çalışmalarının başarısını belirler.

Yürüme çalışmaları:

Çocuklarla yürümenin çeşitleri denenerek ayakta ritim çalışmaları yapılabilir.

Bu çalışmalar:

- Asker yürüyüşü
- Hayvan yürüyüşü (ördek, kedi, köpek, fil, maymun vb.)
- Koşma ve sıçrama çalışmaları
- Ulaşım araçları taklitleri (uçak, araba, tren vb.)

Taklit edilen ritim çalışmaları:

- Hayvan öykünmeleri (kuş, arı, kelebeklerin uçuşu, çekirge sıçraması gibi)
- Yağmur, rüzgâr, kar yağışı gibi doğa olaylarının ritim hareketleri

Planlı ritim çalışmaları:

Planlı ritim çalışmaları, öğretmenin belirleyeceği bir şarkı, kaset, çalgı eşliğinde belirlenmiş hareketleri yaptırmasıdır. Bu çalışma, modern dans hareketlerinin basit figürleri ile olabileceği gibi çok basit folklorik hareketlerle de yapılabilir. Bu çalışma iki grupta yapılabilir:

Bir müzik, ses eşliğinde yapılan ritim çalışmaları:

Bu çalışmalarda basit el vurma, adım atma gibi ritim çalışmaları yapılır. Öğretmen önceden planladığı ritmik alınımlar çocuklarla yapılır.

Ezgisiz vurma çalgılar (tef, marakas, davul vb.) ile yapılan ritim çalışmaları. Bu çalışma mutlaka öğretmen gözetiminde yapılmalıdır.

Bu çalışmada öğretmenin çaldığı ezgisiz vurma çalgısı eşliğinde diğer çocukların yürümesi istenir.

Resim 1.17: Çelik üçgen, zil, plastik marakas

Oturarak yapılan ritim çalışmaları:

Ellerin birbirine, vücudun çeşitli yerlerine; masa, sandalye, herhangi bir nesneye vurularak yapılan ritim çalışmasıdır. Oturarak yapılması hem düzen açısından hem çocukların yorulmaması açısından hem de yer problemi açısından önemlidir.

Oturarak yapılan ritim çalışmaları örnekleri:

- Değişik el vuruşları ile (parmak şırlatma, parmak vuruşu, avuç içi vuruşu vb.)
- Ellerin vücudun diğer yerlerine dokunması ile (dizlere, başa, ayaklara, göbeğinize vb.)
- Ellerin ve ayakların bir nesneye dokunması ile (masaya, sandalyeye, ayakları ile yere, duvara, tahtaya vb.)
- Ellerindeki veya önündeki ezgisiz vurma çalgılara vurarak (elindeki veya sıra üzerindeki tef, çelik üçgen, davula vurma vb.)

UYGULAMA FAALİYETİ

Geleneksel kültürümüzdeki ve günümüzdeki tekerleme, ninnileri ve çocuk şarkılarını araştırınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tekerlemeleri, ninnileri ve çocuk şarkılarını nerelerden ve nasıl araştıracağınızı önceden belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araştırmanızı not edebileceğiniz düzgün dosya kâğıtları, çocuk şarkıları, araştırma formları ve kalem bulundurunuz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tekerlemeleri, ninnileri ve çocuk şarkılarını araştırırken dikkat edeceğiniz hususları belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ninnileri, tekerlemeleri ve çocuk şarkılarını araştırırken kaynak kişilerin o yöreden olmasına ve yörede uzun yıllar yaşıyor olmasına dikkat ediniz. ➤ Tekerleme, ninnileri ve çocuk şarkılarını araştırırken sözcükleri doğru ve düzgün yazınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tekerlemelerin, ninnilerin ve çocuk şarkılarının sosyo-kültürel hayata yansımaları araştırıp not ediniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Geleneksel kültürümüzdeki tekerleme, ninniler ve çocuk şarkıları ile günümüzdeki tekerleme, ninniler ve çocuk şarkıları arasındaki farkları ve sosyal hayata etkisini araştırınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araştırdığınız tekerleme, ninni ve çocuk şarkılarını dersinizde arkadaşlarınız ve öğretmeninizle paylaşmak üzere doküman hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Geleneksel ve günümüz Türk kültüründeki çocuk tekerleme, ninni ve çocuk şarkılarının neler olduğunu basılı kaynaklardan internet ve TV'den araştırınız. ➤ Çalışmanızın amacına ulaşabilmesi için araştırmalarınızı mutlaka arkadaşlarınız ve öğretmeninizle paylaşıp benzer tekerleme, ninni ve çocuk şarkılarının farklı yörelerde kullanılışlarını karşılaştırınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araştırmalarınız sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında tartışmaya sunarak çocuk tekerlemeleri, ninnileri ve çocuk şarkıları albümü geliştiriniz.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Araştırmalarınıza göre geleneksel ve günümüzdeki Türk kültüründe çocuk tekerlemeleri, ninnileri ve çocuk şarkıları albümü oluşturmaya çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başındaki kutucuğa (D), yanlış olanların başındaki kutucuğa (Y) harfi koyunuz.

1. ( ) Çocuk şarkıları; tekerlemeler, ninniler, saymacalar, eğitici şarkılar ve çocuklara uygun türkülerden oluşur.
2. ( ) Okul öncesi müzik eğitiminde asıl amaç, estetik ve müzikal duygunun gelişimini sağlamaktır.
3. ( ) Çocuk şarkılarının ses genişliği genellikle 5 nota genişliğinde olmalıdır.
4. ( ) Okul öncesi ve tüm şarkılarda müzik ile davranış uyumuna “prozodi” denir.
5. ( ) Çalgı müziği dinletme etkinliği sadece müzik eğitimine başlamadan önce uygulanır ve çocukların müzik yapmaya hazırlanmalarını kolaylaştırır.
6. ( ) Okul öncesi çocuğuna uygun şarkı sözleri, Milli Eğitim Temel Amaç ve İlkeleri doğrultusunda olmalıdır.
7. ( ) Okul öncesi şarkı sözleri doğru mesaj vermelidir.
8. ( ) Okul öncesi şarkı sözleri zordan basite, uzaktan yakına ilkeleri dikkate alınarak yazılmalıdır.
9. ( ) Çalgı müziği, sözlü örneklerden oluşur ve çocuğun müziğe karşı ilgi ve yeteneğini geliştirmek için kullanılır.
10. ( ) Okul öncesi şarkı sözleri dramatize edilebilir olmalıdır.
11. ( ) 4 yaş çocuğu seslerin kaynağını açıklar ancak türünü, şiddetini, tonunu ve süresini eşleştiremez.
12. ( ) Okul öncesi şarkı sözleri ve müzik uyumuna dramatisasyon denir.
13. ( ) Okul öncesi çocuğuna uygun şarkı sözleri somut ve basit sözcüklerden oluşmalıdır.
14. ( ) Ritim çalışmalarının süresi çok uzun olmalıdır.
15. ( ) Öğretmen, çocukların beğenilerinden çok konuya uygun müzikler seçmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazanacağınız bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, solfej çalışmalarından ve kaynaklardan yararlanarak şarkı albümü hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırma şunlardır;

- Müzik albümü hazırlamak için çocuk müziği konusunda uzman olan kişilerle görüşünüz.
- Atölyeniz veya staj ortamınızda uygulanan müzik etkinliklerini gözleyip not ediniz. Mümkünse kayda alınız.
- İnternet ve basılı kaynaklardan erken çocukluk dönemine uygun şarkıları dağarcık oluşturmak üzere araştırınız.

2. ŞARKI ALBÜMÜ HAZIRLAMA

Japon Eğitimi Shinicki Suzuki, Nurtured By Love adlı eserinde müzikle ilgili düşüncelerini; "Ben sadece iyi vatandaşlar yetiştirmek istiyorum. Eğer bir çocuk doğumundan itibaren iyi müzik dinler ve onu çalmayı öğrenirse; disiplin, duyarlılık, hoşgörü kazanır. İyi bir kalbe sahip olur." şeklinde ifade etmiştir.

2.1. Seçilen Şarkıları Solfej Çalışmalarından ve Çalgılardan Yararlanarak Uygulama

Okul öncesi çocuk şarkılarının solfejini yaparak, sözlerini söyleyerek, çalgı ile çalarak, çalma ve söylemede nüans uygulayarak (hafif, orta, kuvvetli vb. söyleme) ve ezgilere çalgıyla eşlik ederek zenginleştirmeliyiz. Öğrendiğimiz şarkılara çalgılarla eşlik etmek hem öğretmenin işini kolaylaştırır hem de çalışmalarını daha zevkli hale getirir.

Resim 2.1: Çalgı

2.1.1. Solfej Yapma

Solfej; notaları isimleri, süreleri ve sesleriyle okuma.

Nota-ses, ses-nota ilişkisini kavrayabilmek için solfej yapmak gereklidir. Çalışılacak ezgiyi (tekerleme, şarkı, türkü) doğru öğrenebilmek, doğru söyleyebilmek için notası ile okunması, yani solfejinin yapılması gerekir. Solfej çalışmaları; çalgı çalışmalarını da desteklemelidir. Çalışmaların daha yararlı ve kısa sürede yapılabilmesi için grup iki ya da daha fazla gruba ayrılabilir.

Grup 2' ye ayrılarak:

- 1)Grup çalar.
- 2)Grup solfej yapar.

Grup 3'e ayrılarak:

- 1)Grup söyler (sözlerle ya da solfejle).
- 2)Grup çalar.
- 3)Grup vücut devinimiyle (el çırparak göğsüne, bacaklarına vurma) eşlik eder.

Gruplar değişerek çalışma devam eder.

Vücut devinimi yerine zil, marakas, çelik üçgen, tef, zil, tahta çubuklar kullanılabilir.

Resim 2.2: Yıl sonu gösterisi

2.1.2. Çaldığı Ezgileri Herhangi Bir Hece İle Söyleme

Çalınan ezgiler değişik heceler ile söylenmelidir (Değişik heceler (na-na, o-o, nay-nay) gibi. Hayvanların söylediğini düşünerek (hav-hav, cik-cik, me-me) gibi.).

2.1.3. Çaldığı Ezgileri Sözleri ile Söyleme

Çalınan okul öncesi ezgilerin sözleriyle söylenmesi dağarcık edinmede en önemli bölümü oluşturmaktadır. Okul öncesi şarkı sözleri bir çalgı eşliğinde söylendiğinde ders, hem çekici olacak hem hatalardan uzak olacak hem de öğretmeni yormayacaktır. Müzik çalışmaları öğretmenin kullanacağı bir müzik aracıyla daha zevkli hale gelir. Çalıp söyleme bizzat öğretmenin kendisi tarafından yapılabileceği gibi bir başka çalanın eşliğinde de olabilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev alan öğretmenlerin bir çalgı çalabilmesi en ideal olanıdır. Çünkü öğretmene müzik eğitimi yaparken en büyük yardımcı, kullandığı çalgısıdır. Öncelikle öğretmenin çalgı yardımıyla öğrettiği müzik parçalarında çocukta ritim duygusu gelişirken sesleri doğru ve temiz duymaları sağlanır. Çalgılar, çocukların ilgisini daha çok çektiği için çocuklar müzik çalışmalarına istekle başlar. Dolayısıyla iyi, doğru ve zevkli müzik eğitimi yapmaları sağlanır. Çalgı çalan öğretmeni gören çocukta çalgı çalma isteği doğar. Öğretmenin çalgısıyla çalacağı örnek müzikler, beğeni eğitiminde de yararlı olur. Bu şekilde ezgiler daha kolay ve çabuk öğrenilir. Öğretmenin çaldığı çalgıya sesiyle uyum sağlayan çocuk, aynı zamanda dikkatini de geliştirmiş olur.

Resim 2.3: Müzik aletleri

2.1.4. Farklı Hız ve Nüanslar Uygulayarak Söyleme ve Çalma

Okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik etkinliklerinde nüans uygulamak, müzik çalışmasını çekici kılar. Şarkıları hafif kuvvetli, hızlı veya yavaş çalıp söylemek; öğrencilerin dikkat sınırını uzun tutmak ve müzik çalışmasını daha zengin hale getirmek için gereklidir. Bu durum öğrencilerin sıkılmasını önler. Bu çalışmalar oyun gibi yapılmalıdır.

Yüksek ses veya alçak sesle söylemek ve çalmak; şarkıların tempolarını hızlandırıp yavaşlatmak yapılabilecek çalışma örnekleridir. Okul öncesi şarkılarda nüans ve hız bildiren terimler genellikle belirtilmiştir. Nüans terimleri ve hız terimleri Türkçe yazılabildiği gibi evrensel müzik terimleri olarak da yazılabilir. Bunlardan bazıları;

Hız Terimleri	Adagio (yavaş) Andante (rahatça-yürüme temposu) Moderato (orta tempo) Allegretto (hızlıca) Allegro (hızlı)
Nüans Terimleri	Pianissimo (pp) çok hafif Piano (p) hafif Mezzo piano (mp) orta hafiflikte Mezzo forte (mf) orta kuvvetlilikte Forte (f) kuvvetli Fortissimo (ff) çok kuvvetli

2.1.5. Ezgilere Ritim Çalgılarıyla Eşlik Etme

Ritim çalgıları (ezgili ve ezgisiz) okul öncesi çocuklarının en rahat ve kolay kullanabildikleri çalgılardır. Çalgıların müzik eğitiminde oldukça önemli bir yeri vardır. Çocuklar, okul öncesi eğitim kurumlarında yetenekleri doğrultusunda bir çalgı çalmaya yönlendirilmelidir. Bu yüzden ezgili vurma çalgılar (ksilofon metalofon) ve ezgisiz vurma çalgılar (çelik üçgen, kastanyet, marakas, zil, tef, çelik üçgen, ritim çubukları, ritim kutuları, davul, tahta kaşık vb.) ile eşlik edilmiş şarkılar okul öncesi müzik çalışmalarının önemli bölümlerini oluşturur. Bu çocuğun etkili şarkı söylemesi için de yararlıdır. Ayrıca çocuğun ritim duygusu gelişirken çalgı çalma becerisi de kazandırılmış olur. Bu nedenlerle çalgı çalışmalarına okul öncesi eğitimde gereken önem verilmelidir.

Çalgı çalma çalışmalarıyla çocuğun kişiliği de olumlu yönde geliştirilmiş olur. Çocuk, kendini içinde bulunduğu topluma kabul ettirmiş olur. Örneğin, yılsonu gösterisinde sahneye çıkıp çalgı çalan çocuk, o gün yaşadığı heyecanı, aldığı alkışları yaşamı boyunca unutmayacaktır. Bu çalışmalarda her çocuk görev alabilmeli ve grup içinde yer edinebilmelidir. Bu durum onu mutlu edip kendine güven kazanmasında olumlu olacaktır. Çocuk, kullandığı çalgıyla mutlu olup duygusal yönden rahatlayacaktır. Grupla yapacağı çalgı çalışmalarında çocuk; gruba uyma, birlikte iş yapma becerisi kazanır. Algı yetenekleri gelişir. Öğrendikleri müzik paralarını çalmaları müzik belleğinin gelişmesine de yardımcı olur.

Çalgı çalışmalarıyla çocuk, seslerin incelik ve kalınlıklarını ayırt edip şarkıyı daha iyi öğrenmiş olur. Bu da müzik kulağının gelişmesine yardımcı olur. Çalgı çalışmalarıyla çocuk sesin incelik ve kalınlıklarını ayırt edip şarkıyı daha iyi öğrenmiş olur. Bu da müzik kulağının gelişmesine yardımcı olur. Çocuk çalgı çalarken dikkati de gelişir. Çaldıkları çalgıların özelliklerine göre kas gelişimi de olumlu yönde etkilenir. Ayrıca çocuğun boş zamanlarını yararlı bir şekilde geçirmesi sağlanır.

2.2. Seçtiği Şarkıları Dağarcığına Ekleme

Okul öncesi müzik öğretimi için oluşturulacak müzik dağarcığındaki şarkıların özellikleri:

- Çocuk şarkılarının ses genişliği çocukların ses sınırını aşmayan genellikle re-la aralığında 5 notadan oluşmalıdır.
- Çocuk şarkılarında bir sestten öteki sese geçerken büyük atlamalar olmamalıdır. Genellikle ikili üçlü aralıklar uygun atlamalardır.
- Çocuk şarkıları çocuğa uygun olmalı, çocukların duygu ve düşüncelerini yansıtabilmelidir.
- Çocuk şarkıları ritmik özellikte olmalıdır.
- Müzik cümleleri kısa bir motiften oluşmalıdır.
- İlk cümleden sonra gelen cümleler küçük değişiklikler içermelidir.
- Çocuk şarkılarının sözleri ve ezgisi; basit, yalın ve özgün olmalıdır.
- Çocuk şarkıları ezgi olarak özgün ve kolay olmalı, konu olarak çocuğu doğruya, iyiye ve güzele yöneltmelidir.

- Ritim bakımından basit olmalıdır.
- Çocuk şarkılarında (prozodi) ses-söz uyumu olmalıdır.
- Çocuk şarkıları öykünebilir (dramatize edilebilir) olmalıdır.
- Çocuk şarkıları Mili Eğitimin amaçlarına, Okul Öncesi Eğitimin amaçlarına uygun olmalıdır.
- Şarkılar hedef ve davranışları kazandırmaya, verilmek istenen temaya uygun olmalıdır.
- Şarkılar çocuğun yaşına, yeteneklerine uygun olmalıdır.
- Şarkı seçerken; türkü, şarkı, tekerleme, diğer ulusların çocuk şarkıları gibi geniş bir dağarcıktan dengeli olarak seçim yapılmalıdır.

Resim 2.4: Ayakta şarkı söyleyen çocuklar

Okul öncesi çocuk şarkıları aşağıdaki gibi gruplanabilir:

- Ses genişliği 3-4 nota olan çocuk şarkıları
- Ses genişliği 5-6 nota olan çocuk şarkıları
- Ses genişliği 7-8 nota olan çocuk şarkıları

Bu modülde ses genişliği 2-8 nota olan şarkılar vardır. Ses genişliği 9 nota ve üstü olan şarkılar bu listeye dâhil edilmemiştir. Böylece ses genişliği bir oktav içindeki şarkılar okul öncesi eğitimde kullanılabilecek şarkılar olarak belirlenmiştir. Diğer şarkıları müzik kitaplarında bulabilirsiniz.

Çocuk şarkı albümü (dağarcığı) hazırlama ilkeleri:

- Albümün, okul öncesi çocuğuna prozodi bakımından uygunluğuna dikkat edilmelidir.

- Sözlerin anlamının çocuğa uygunluğuna dikkat edilmelidir.
- Şarkıların kaynağı belirtilerek listelenmelidir
- Şarkılar aktarma oluşuna göre listelenmelidir.
- Şarkıların hangi gelişim alanı için etkili olduğu belirtilmelidir.
- Şarkıların hangi yaş grubu için uygun olduğu belirtilmelidir.
- Şarkıların ritim özelliği belirtilerek listelenmelidir.
- Şarkıların hangi ses aralığında olduğu belirtilmelidir.

Çocuk şarkıları ile ilgili albümler özelliklerine göre farklı içeriklerde de düzenlenebilir.

Çocuk şarkı albümü (dağarcığı):

Ninni Dağarcığı

Çocuğum geceleri yatağın
Çağırır bir ninniye vücudunu
Bu sesler gecelere
Sanki bir ninni söyler
Gece bu sesleri
Bir ninni gibi dinler
Uyusun da büyüsün ninni

Dandini dandini dastana
Danalar girmiş bostana
Kov bostancı danayı
Yemesin lahanayı
Lahana da yemez
Kürkünü yer
Benim yavrum lokum yer
Ninni, ninni

Gökte yıldız oynuyor
Gözüm yavruma doymuyor
Ellerde yavru çok amma
Benim yavrum uyumuyor
Ninni, ninni

E çeker e çeker
Kuyulardan su çeker
Benim yavrum büyüyünceye kadar
Zavallı annesi neler çeker.

E-e-eci baba
Erenler giyer kalın aba
Zindandaki Cafer baba
Himmet edin yavrum uyusun
Himmet edin yavrum büyüsün

Karga seni tutarım
Kanadımı yolarım
Yelpazeler yaparım
Hanımlara satarım
Uyuyacak yavrum ninni
Büyüyecek yavrum ninni
Ninni benim yavruma ninni

Ninnilerin benim olsun
Uykularım senin olsun
Akan sular ömrün olsun
Ninni yavrum kuzum ninni

E e esine
Yavrum gitti teyzesine
Teyzesi çok kibar hanım
Altın koymuş çevresine
Uyusun da büyüsün ninni
Tıpış tıpış yürüsün ninni

Dandini dandini
Danalı bebek
Elleri kolları kınalı bebek
Benim yavrum saraylı bebek
Uyuyacak yavrum ninni
Büyüyecek yavrum ninni

Dandini dandini
Dan kuşu
Yüksek saraylar kuşu
Çalılıktır yuvası
Mama getir yavruma
Bey babası

Ninni Örnekleri

NİNİNİ

Yavaş

Söz ve Müzik: Saip Egüz

Yav - ru kuş nin - ni yu - va - da şim - di
Bu ge - ce nin - ni gül yü - zün şim - di

Ay par - lar gök - te nin - ni
Na - sıl - da sol - du nin - ni

Şekil 6.5. Ninni

BEŞİKTE

Ağırca

Nin - ni nin - ni nin - ni - ler,
Hay - di sen - de yat u - yu,

Göz - le - rin kıp kıp e - der,
Nin - ni nin - ni nin - ni - ler.

Şekil 6.6. Beşikte

YAPRAKLARA NİNİNİ

Aktarma

Yap - rak - la - ra hu hu hu hu Rüz - gar e - ser vu vu vu vu!
Be yaz ör - tü, de - rin uy - ku Yap - rak - la - ra hu hu hu!

Ne yeşil bak bu dallar rüzgâr eser vu vu vu!
Nerelerde göçmen kuşlar? Yapraklara hu hu hu.

Tekerleme Sayışma Dağarcığı

Tekerleme ve Sayışma Dağarcığı

KARGA

Tekerleme

Kar - ga kar - ga ga - da - di
Çi - ğir çö - kü - lü çö - kü - lü

Kar - ga in - di ga - ir - di
Sö - zü ye - di ki - ir - di

Söz: H. İsmail

ASİYE AS

Sayışma Tekerleme

A - si - ye as - si - ye A - si - ye as - si - ye
Tab - ta çö - kü - lü çö - kü - lü A - si - ye as - si - ye

Söz: H. İsmail

ERTUĞRUL'A BAKINIZ

Tekerleme

Er - tuğ - ru - lu bu - kü - nü Top - tu - fik a - si - ye
Den - le - ri - ni mü - ne - yor Göz - ye - ni - ni al - mü - yör

Ne hoş gi - li - yor Bi - si - ni - ni - yör
Kall - a - ya - ğı kalk Çev - re - se - lak

Ki - mi se - ver - sen Tak - ko - luy - du - sen

Söz: H. İsmail

LEYLEK

Tekerleme

Ley - lek ley - lek ha - va - da
Oy - na - yı - yor ço - çuk - lar
Çi - ğir gel - sin et - ye - sin

Yu - mur - ta - sı ta - va - da
Kur - da dög - de u - va - da
Eli ye - mez - se et - ye - sin

Söz: H. İsmail

BİR İKİ ÜÇ

Sayışma

Bir i - ki üç bu - çuk dört beş al - tu - bu - çuk
ye - di se - kiz do - kuz bu - çuk on bu - çuk

Söz: H. İsmail

BİR İKİ ÇUMÇUKUR

Sayışma

Bir i - ki çum - çu - kur hem üç - da - ha - çu - kur
İ - ne kı - na kı - na çu - kur o - çu - kur bu - çu - kur

Söz: H. İsmail

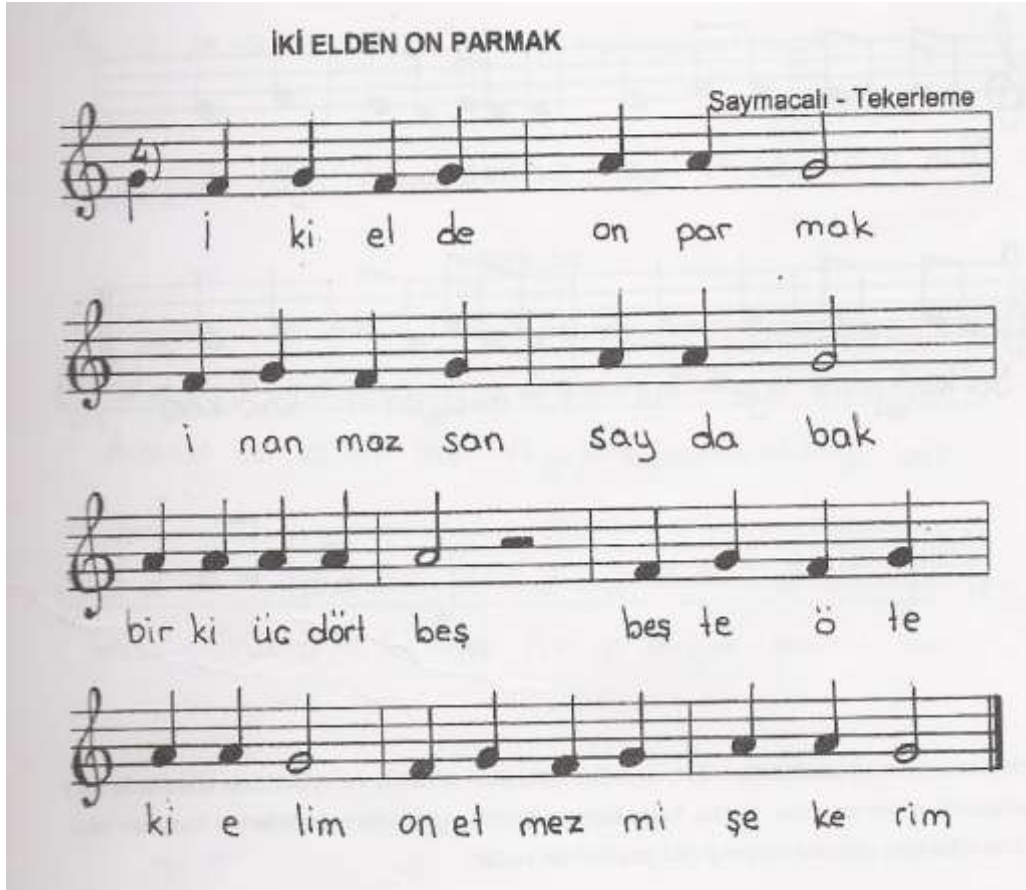
EBE

E be e be gel bi ze U zak tan vur
e li mi ze Sen vur maz san
e be sin Bir i ki üç dört

İKİ ELDEN ON PARMAK

Saymacalı - Tekerleme

i ki el de on par mak
i nan maz san say da bak
bir ki üç dört beş beş te ö te
ki e lim on et mez mi şe ke rim

KÖREBE

Kö re be se si me gel
Is ter sen ya nı ma gel
Ya nım dar ye ni me gel

Aydede

Söz ve Müzik: Mahir Dinçer

Moderato (Orta hızda)

Ay-de-de ay-de-de gün-düz o-lun.ca
ka-çar-sın, ge-ce-le-ri ı-şık sa-çar-sın.
Ben bir ro.ke.te bi-ne-rim, se.nin yanına ge.li-rim.

Türkü dağarcığı

Türkü Örnekleri

DEMİRCİLER

Türkü

1. De - mir - ci - ler de - mi - ri

Ney - le dö - ver - ler
Şöy - le dö - ver - ler
Böy - le dö - ver - ler
Şöy - le mi şöy - le
Böy - le mi böy - le
Var ya - re söy - le

2. Sobacılar sobayı

Neyle yaparlar
Şöyle yaparlar
Böyle yaparlar
Şöyle mi şöyle
Böyle mi Böyle

3. Kalaycılar kalayı

Neyle yaparlar
Şöyle yaparlar
Böyle yaparlar
Şöyle mi şöyle
Böyle mi Böyle

Temiz çocuk ol

ÜÇ KOMŞU

$\text{♩} = 60$

Yan ya na dur muş üç yu mur ta,
üst te ki lâ dir, alt ta ki fa.
Or ta da sol var, fa sol lâ,
üç yu mur ta üç no ta:
Lâ ———, Sol ———, Fa ———.

söz ve ezgi : E. O k y a y
(1972 de TV için bestelenmiş, ilk kez basılmaktadır.)

ATATÜRK'Ü SEVERİM

Söz ve Müzik: Mahir Dinçer

1. ATATÜRK'ü severim
ATATÜRK'ü severim
Sevgi dolu yüreğim
ATATÜRK'ü severim

2. ATATÜRK'ü severiz
ATATÜRK'ü severiz
Annem, babam, hepimiz
ATATÜRK'ü severiz

MERDİVEN

$\text{♩} = 78$

Yu ka rı ya ı ka lim,
Yu ka rı sı lâ ol sun,
Re mi fa sol lâ lâ lâ,

a a ęı ya i ne lim,
a a ęı sı re ol sun,
lâ sol fa mi re re re,

a zı cık din le nıp
im di de ses le rin
lâ lâ sol mi fa sol,

bir da ha de ni ye lim.
hep si ne bir ad kon sun.
lâ sol fa mi re re re.

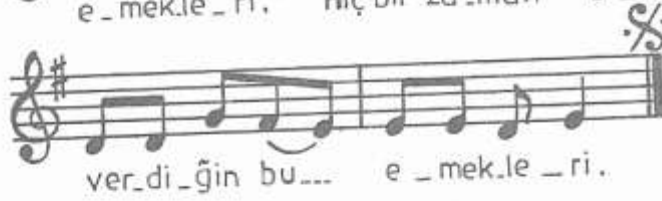
söz ve ezgi : E. O k y a y
("Okul Müzik Eğitimi" — S. 26)

ÖĞRETMENİM

Moderato (Orta hızda, sevgiyle)

Söz ve Müzik: Mahir Dinçer

Öğretmenim, öğretmenim
Güler yüzlü öğretmenim
Bizlere sen öğrettin
Tüm yararlı bilgileri
Hiçbir zaman ödeyemem
Verdiğin bu emekleri

DA-Dİ, DA-Dİ

Moderato (Orta hızda, taklit ederek)

Söz ve Müzik: Mahir Dinçer

DOĞUM GÜNÜN KUTLU OLSUN

Allegretto (Canlı ve neş'eli)

Söz ve Müzik: Mahir Dinçer

ATATÜRK MARŞI

İnançla, marş tempo

Söz ve Müzik: Mahir Dinçer

Yur.dumdan kov - dun düş - ma - nı.

Kur.tar.dın bu gü - zel va - ta - nı.

Se.nin - le bü - yü - yor her Türk

Ey bü - yük ön - der A - TA - TÜRK.

AMBARA VURDUM BİR TEKME

$\text{♩} = 108$

Am ba ra vur dum bir tek me bir tek me

Am ba rın ka pı sı a çıl dı a çıl dı

İn ci de bon cuk sa çıl dı sa çıl dı

1..Li mo nu da böy le ke ser ler ke ser ler
2..Su yu nu da böy le sü zer ler sü zer ler.

Çabuk Aktarma

Bir yıl da-ha bi-ti-yor, iş-te ar-tık gi-di-yor,
Tak-vim-de en son gün, Ye-ni-ye se-lam ve-ri-yor.

Şekil 10. 15. Yeni Yıl

YAVRU KUŞ

Orta

Or-man-da bir yav-ru kuş çık-mış yu-va-dan uç-muş
Av-cı-nın bi-ri gel-miş yav-ru ku-şu be-ğen-miş

Şekil 10. 16. Yavru Kuş

ÜÇ KOMŞU

Söz ve Müzik: Erdoğan Okyay

Yan ya-na dur-muş üç yu-mur-ta, üst-te-ki la dır alt-ta-ki fa.
or-ta-da sol var, fa sol la üç yu-mur-ta üç no-ta.
La sol fa

GEL SENİNLE

Söz ve Müzik: Muammer Sun

Gel se - nin - le bir - lik - te Kol ko - la dans e - de - lim
Şar - ku - lar - la tür - kü - ler - le Oy - na - yıp eğ - le - ne - lim

Şekil 10. 13. Gel Seninle

YENİ YIL, YENİ YAŞ

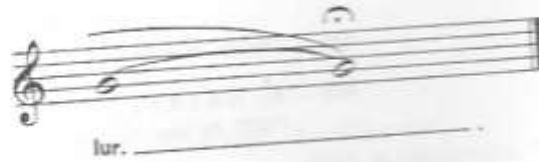
Çabuk

Söz ve Müzik: Muammer Sun

Ye - ni yı - lın ye - ni ya - şın Kut - lu ol - sun
kut - lu ol - sun Çok u - yu çok ye - mek ye
Çok ça - lış çok ça - lış Bü - yü bü - yü bü - yü bü - yü
Bü - yü bü - yü bü - yü bü - yü Ye - ni yı - lın ye - ni ya - şın
Kut - lu ol - sun kut - lu ol - sun

Şekil 10. 14. Yeni Yıl Yeni Yaş

BİLMECE (I)

söz : Halk Bilmecesi
sesli : E. Okyay

ÇEVRE MARŞI

Allegretto

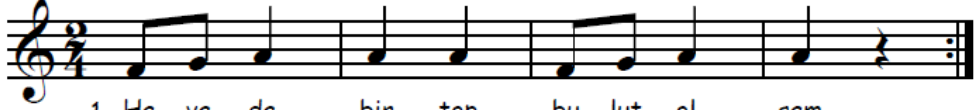
Söz ve Müzik : İpek BÖLME

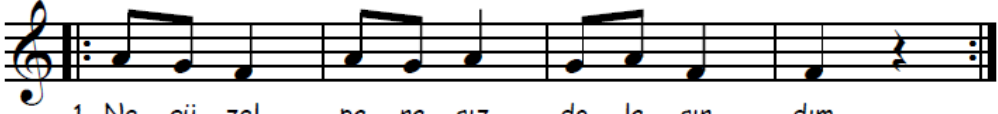
BULUT OLSAM

Hızlıca

Söz ve müzik: Salih Aydoğan

1. Ha- va- da bir top bu- lut ol- sam
2. Si- no- p'a doğ- ru ge- zi- nir- dim
3. Ne şi- rin bir yurt bu gü- zel yurt

1. Ne gü- zel pa- ra- sız do- la- şır- dım
2. O- ra- dan Ha- ta- y'a sü- zü- lür- düm
3. De- ni- zi gü- ne- şi ha- va- sıy- la

PAZARA GİDELİM

Hızlı

Söz ve müzik
Muammer Sun

- Pa- za- ra gi- de- lim Bir ta- vuk a- la- lim
Pa- za- ra gi- de- lim Bir kö- pek a- la- lim

- Pa- za- ra gi- dip bir ta- vuk a- lıp n'a- pa- lim
Pa- za- ra gi- dip bir kö- pek a- lıp n'a- pa- lim

- Gıt gıt gı- dak gıt gıt gı- dak di- ye- lim
Hav hav hav hav hav hav di- ye- lim

- Hap- pu- ru hup- pu- ru hap- pu- ru hup- pu- ru yi- ye- lim
Hap- pu- ru hup- pu- ru hap- pu- ru hup- pu- ru ye- mi- ye- lim

23 NİSAN

Hızlıca

Söz ve müzik: Saip Egüz

1. San- ki her ta- raf- ta var bir dü- ğün
2. İş- te bu gün bir mec- lis ku- rul- du
3. Bu gün A- ta- türk'-ten bir ar- ma- ğan

Çün- kü en şe- ref- li en mut- lu gün
Son- ra he- men pa- di- şah ko- vul- du
Yok- sa tut- sak o- lur- duk sen i- nan

1,2,3 Bu- gün Yir- mi Üç Ni- san

Hep ne- şey- le do- lu- yor in- san

ÜÇ KOMŞU

Hızlıca

Söz ve müzik: Erdoğan Okyay

Yan ya-na dur-muş üç yu-mur-ta Üst-te-ki la dır
alt-ta-ki fa Or-ta-da sol var fa sol la
Üç yu-mur-ta üç no-ta la sol fa

ŞAP ŞAP OYUNU

Neşeli - Çabuk

Söz ve müzik
Muammer Sun

1. El-le-ri-ni vur vur şap şap şap
2. İ-ki-si-ni bir-den vur vur vur
şap şap şap A-ya-ğı-nı vur vur
vur vur vur İ-ki-si-ni bir-den
rap rap rap rap rap rap
vur vur vur vur vur vur

KARDAN ADAM YAPALIM

Hızlıca

Söz ve müzik

Mahir Dinçer

1. Kar-dan a-dam ya-pa-lım bur-nu-na ha-vuç ta-ka-lım
2. Kar-dan a-dam ya-pa-lım gö-zü-ne kö-mür ta-ka-lım
3. Kar-dan a-dam gü-lü-yor öğ-ret-me-ni-miz ge-li-yor

- Ü-şü-yor bu ha-va-da boy-nu-na at-kı sa-ra-lım SON
- Ü-şü-yor bu ha-va-da şap-ka-yı giy-dir ba-şı-na
- Bit-ti ar-tık i-şi-miz çok gü-zel ol-du bah-çe-miz

1. At-kı-yı ver at-kı-yı al sü-pür-ge ner-de sü-pür-ge bur-da
2. Şap-ka ner-de şap-ka bur-da kö-mür ner-de kö-mür bur-da

- At-kı-yı sar boy-nu-na koy sü-pür-ge-yi ko-lu-na
- Kö-mü-rü tak gö-zü-ne şap-ka-yı giy-dir ba-şı-na

MERDİVEN

Hızlıca

Söz ve müzik
Erdoğan Okyay

1. Yu-ka-rı-ya çı-ka-lım A-şa-ğı-ya i-ne-lim
2. Yu-ka-rı-sı la ol-sun A-şa-ğı-sı re ol-sun
3. Re mi fa sol la la la (*) .....

A-zı-cık din-le-nip Bir da-ha de-ne-ye-lim
Şim-di de ses-le-rin Hep-si-ne bir ad kon-sun

-----

* 3. sözlerde boş bırakılan yerlere notaların adlarını yazınız

TOP OYNA

Be-nim bir to-pum var
Oy-na-rım oy-na-rım
Al kar-de-şim bal kar-de-şim
Ben yo-rul-dum sen oy-na

En az iki çocukla oynanır. İlk çocuk, elindeki topu her ölçünün birinci vuruşunda havaya atıp tutarak veya yerde sektirerek tekerlemeyi söyler; tekerlemenin sonundaki "sus"ta topu karşısındaki arkadaşına atar. Eğer oyun ikiden fazla kişiyle oynanıyorsa, topu tüm çocuklar oynayana kadar tekerlemeye devam edilir.

NERDE-BURDA OYUNU

*Söz ve müzik
Muammer Sun*

Hızlıca

1. Ağ-zı mız ner-de ner-de
2. Bur-nu muz ner-de ner-de
3. Göz-le rin ner-de ner-de
4. Kaş-la rın ner-de ner-de
5. El-le rin ner-de ner-de
1,2,3,4,5 Bur-da dir bur-da gör-dün-mü gör-dün-mü

UYGULAMA FAALİYETİ

Şarkı albümü hazırlamak için kaynakları kullanarak erken çocukluk dönemine uygun şarkı albümü hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir çocuk şarkılarını basılı kaynaklardan araştırınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bu alanda farklı ülkelere ait basılı kaynaklara ulaşmak için üniversitelerin kütüphanelerinden yararlanabilirsiniz. ➤ Kitapevlerinin müzik konularına ayrılmış kitap raflarından basılı kaynaklara ulaşabilirsiniz. ➤ Elde ettiğiniz kaynakların kaynakça kısımlarından, farklı basılı kaynaklarının adlarına ulaşabilirsiniz. ➤ Modül sonunda verilen basılı kaynaklardan yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erken çocukluk dönemine uygun şarkıları internet üzerinden araştırınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İnternet size çok yönlü bir araştırma olanağı sağlayacaktır. Hem ihtiyacınız olan bazı bilgilere kolay ulaşmanızı sağlayacak hem de ihtiyacınız olan kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlayacaktır ve kaynaklara nasıl ulaşabileceğiniz konusunda size yol gösterecektir. ➤ Araştırmalarınızda, internetteki arama motorlarını kullanıp istediğiniz bilgi başlıklarını yazarak, size gereken bilgilere ulaşabilirsiniz ➤ Modül sonunda verilen internet sitelerinden yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir çocuk şarkıları konusunda, uzmanlığı olan kişilerle görüşme yapınız.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Basılı kaynak ve internet araştırmanızı tamamladıktan sonra erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir çocuk şarkıları konusunda, uzmanlığı olan kişilerden yardım alınız. ➤ Görüşmeden önce soracağınız soruları hazırlayınız. ➤ Görüşme sırasında not tutunuz. Görüşmeden sonra tuttuğunuz notları düzenleyip doküman hazırlayınız.

<p>➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılan çocuk şarkıları konusunu, işletmelerde gözlem yaparak araştırınız.</p>	<p>➤ Erken çocukluk eğitimi veren bir işletmeye gidiniz.</p> <p>➤ İşletmede söylenen dinlenen çocuk şarkılarını tespit ediniz.</p> <p>➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilir çocuk şarkıları konusunda, işletmede yaptığınız gözlemlerinizi ve işletmede kullanılması uygun olacak müzikleri not alarak gözlem dokümanı hazırlayınız.</p> <p>➤ Edindiğiniz bilgilerle erken çocukluk dönemine uygun şarkı albümü hazırlayınız.</p>
--	--

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. ( ) Okul öncesi dönemde ritim çalışmaları ancak sözcüklerle hareketlerle ve vuruşlarla ifade edilir.
2. ( ) Çocuklar için seçilen şarkıların dili; basit ve anlaşılır olmalıdır.
3. ( ) Çocuklara şarkı öğretirken öğretmen, müzik aletlerinden yararlanabilir; ritim tutarak şarkı çalışmaları yapabilir.
4. ( ) Çocuğun müziğe ilgi duymasını sağlamak için değişik teknikler kullanmadan, tek bir yöntemle müzik eğitimi yapılmalıdır.
5. ( ) Müzik eğitiminde, şarkı konularının değişik konulardan seçilmesi öğretimi zorlaştırır.
6. ( ) Şarkı eğitiminde, nefes ve rahatlama çalışmalarına yer verilmelidir.
7. ( ) Şarkı öğretirken tüm çocukların katılımı sağlanmalı; katılmayan çocuklar cezalandırılmalı, katılanlar ödüllendirilmelidir.
8. ( ) Öğrencilerin dikkat sınırını uzun tutmak ve müzik çalışmasını sevimli hale getirmek için şarkıları hafif kuvvetli, hızlı veya yavaş çalıp söylemek başarıyı artırır.
9. ( ) Müziğin kalitesi ve türü çocuğun müzik eğitiminde çok önemlidir.
10. ( ) Okul öncesi müzik eğitiminde, canlı müzik dinletmek çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyeceği için yanlış bir tutumdur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. ( ) Kaynak taraması yapılırken müziğin, çocuk ses genişliğine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
2. ( ) Öğrenilen bir şarkının sözlerine kendi uydurduğu bir ezgiyi uyarlamak veya kendi uydurduğu sözleri öğrenilen bir şarkının ezgisine uyarlamak, 3 yaş çocuğunda görülen bir özelliktir.
3. ( ) 4 yaş grubu çocukları, özellikle kendi tercih ettikleri şarkıları söylemeyi sever ve bu yolla duygusal ve fiziksel enerjilerini boşaltırlar.
4. ( ) Öykünme şarkılar çalgı müziği ile yapılabilen şarkılardır
5. ( ) Tekerlemelerin kendine has özelliklerinden biri de temel konusunun olmayışıdır.
6. ( ) Yerli ve yabancı besteciler tarafından yazılmış çocuk şarkıları, anonim çocuk şarkılarıdır.
7. ( ) Çocuklar ezgili vurma çalgılarla (ksilofon - metalofon) şarkıya eşlik ederken, çalgıda kullanılacak tuş sayısı üç ya da dördü geçmemelidir.
8. ( ) Bilinçli bir müzik eğitimi ile çocuk, şarkıları nasıl seslendirdiğinin farkına varır.
9. ( ) Şarkıların sözleri değiştirilmeden aslına uygun olarak söylenmelidir.
10. ( ) Çocuk ses genişliğine uygun olmayan ezgiler, serbest dans ya da yaratıcı dansta kullanılabilir.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz.

11. Aşağıdaki şarkılardan hangisi Hayvanları Koruma Günü'nde kullanılmaz?
  - A) Tekir
  - B) Tavuk
  - C) Cici köpeğim
  - D) Çok çalışkan olmalıyız
12. Aşağıdaki şarkılardan hangisi önemli gün ve haftada kullanılmaz?
  - A) İnatçı iki keçi
  - B) İşte geldi yeni yıl
  - C) Atatürk marşı
  - D) Öğretmenim
13. Aşağıdaki şarkı sözlerinden hangisi mevsimler teması verildiğinde uygun olmaz?
  - A) Mevsimler
  - B) Kış baba
  - C) Tavşanım
  - D) Bahar

14. Aşağıdaki müzik türlerinden hangisi çocuk folklor ürünü değildir?
- A) Tekerleme
  - B) Ninni
  - C) Çalgı müziği
  - D) Saymaca
15. Anlamsız ve yarı anlamlı düşüncelerin biraraya gelmesiyle oluşan ve çocuklar tarafından yaratılan müzik türü hangisidir?
- A) Ninni
  - B) Tekerleme
  - C) Türkü
  - D) Saymaca
16. Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan çocuk şarkısına ne denir?
- A) Öykünme
  - B) Aktarma
  - C) Türk okul şarkısı
  - D) Ninni
17. Halkımızın yarattığı ve yaşattığı kendine özgü yapısı, ölçüleri ve dizeleri olan müzik türü aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Tekerleme
  - B) Ninni
  - C) Halk türküsü
  - D) Öykünme şarkılar
18. Kaynağını halk müziğinden alan Türk bestecileri tarafından oluşturulan özentî ve öykünme olmayan şarkı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Ninni
  - B) Öykünme şarkılar
  - C) Aktarma şarkılar
  - D) Türk okul şarkıları
19. Yaratıcısı bilinmeyen, toplumun ortak malı olan türküler ve diğer folklor ürünleri hangi sözcükle adlandırılır?
- A) Aşık müziği
  - B) Anonim
  - C) Türkü
  - D) Beste
20. Genellikle anneler tarafından oluşturulan ve çocuğu uyutmak amacıyla söylenen müzik türü aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Ninni
  - B) Türkü
  - C) Ağıt
  - D) Anonim

21. Halk Türkülerinde yaratıcısı bilinen parçalar da vardır. Bu aşağıdakilerden hangisidir?
A) Âşık müziği
B) Anonim
C) Ninni
D) Beste
22. Çocukların oyuna başlamasından önce ebenin belirlenmesi için söylenen oyun tekerlemelerinin en yaygın olanı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Anonim
B) Beste
C) Öykünme
D) Saymaca
23. Şarkılarda ses- söz uyumunun olması hangisidir?
A) Ritim
B) Konu
C) Prozodi
D) Ses
24. Aşağıdakilerden hangisi şarkı seçiminde ritim bakımından dikkat edilecek özelliklerdendir?
A) Ünitelere uygun olması
B) Tekrarlanan sözcüklerden oluşması
C) Ritimsel bir yapıya sahip olması
D) Sözlerinin kolay anlaşılır olması
25. İnce sesleri rahat çıkarılabilen çocuklarla kalın sesleri rahat çıkarabilen çocukların kolay çıkarabildikleri sesler de vardır. Bunlar aşağıdakilerden hangisidir?
A) Ortak sesler
B) İnce sesler
C) Kalın sesler
D) Zor sesler
26. Aşağıdakilerden hangisi ses bakımından dikkat edilmesi gereken özelliklerden değildir?
A) Sözlerin değiştirilmeye uygun olması
B) Şarkılarda birbirini izleyen seslerin yakın olması
C) Ritmik özellikte olması
D) Prozodi bakımından uygun olması
27. Çocuğun anadilini doğru ve güzel kullanması için şarkıların hangi bakımdan dikkatle seçilmesi gerekir?
A) Konu-söz
B) Ses
C) Prozodi
D) Ritim

28. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev alan öğretmenin çalgısıyla öğrettiği şarkıların çocuğa ses bakımından yararı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Ritim duygusunu geliştirir.
  - B) Seslerin doğru ve temiz olarak işitilmesi sağlanır.
  - C) Çalgı çalma isteği uyandırır.
  - D) Zevk eğitimi verilmiş olur.
29. Grupla yapacağı çalgı çalışmalarında çocuk ne kazanır?
- A) Motor yönden gelişir.
  - B) Bilişsel yönden gelişir.
  - C) Birlikte iş yapabilme becerisi
  - D) Dil yönünden gelişir.
30. Aşağıdakilerden hangisi ritim aracı olarak kullanılacak oyuncaklardan değildir?
- A) Bebekler
  - B) Tencere kapakları
  - C) Tahta kaşıklar
  - D) Gazoz kapakları

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Yanlış
6	Doğru
7	Doğru
8	Yanlış
9	Yanlış
10	Doğru
11	Yanlış
12	Doğru
13	Doğru
14	Yanlış
15	Yanlış

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Yanlış

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Yanlış
5	Doğru
6	Yanlış
7	Doğru
8	Yanlış
9	Yanlış
10	Doğru
11	D
12	A
13	C
14	C
15	B
16	B
17	C
18	D
19	B
20	A
21	A
22	D
23	C
24	C
25	A
26	A
27	C
28	B
29	C
30	A

KAYNAKÇA

- Akkaş, Salih, **Okul Öncesi Eğitimde Müzik**, Ankara, (1987).
- Altınok, Rahmiye, **Okul Öncesi ve İlkokul Müzik Kitabı**, İstanbul, Esin Yayınevi, (1990).
- Böler, İpek, **Şarkılarımızla Çevremiz**, İmaj İç ve Dış Tic. ,Ankara, (2001).
- Dinçer, İnci, **Müzik El Kitabı**, İstanbul: Ya-pa Yayınları, (1992).
- Dirim, Aygören, **Okul Öncesi Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, İstanbul: Esin Yayınevi, (1997).
- Kantarcıoğlu, Selçuk, **Anaokulunda Eğitim**, İstanbul, Mili Eğitim Basımevi, (1973).
- Morgül, Mahiye, **Yaratıcı Drama ile Oynayarak Yaşayarak Öğren**, İstanbul, Ya-pa yayınları, (1995).
- Oğuzkan, Şükran, Gülseren Tür, **Anaokullarında Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, Ankara: Bilim Yayınları, (1987).
- Oğuzkan, Şükran, Özcan Demirel, Gülseren Tür, **Okul öncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, İstanbul, Ya-pa yayınları, (1981).
- Sivaslıoğlu, Aziz, **Okul Öncesi Eğitiminde Üniteler, Özel Hafta ve Günler**, İstanbul, Ya-Pa Yayınları, (1995).
- Uçan, Ali, **Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar**, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, (1994).
- Uçan Ali, Muammer Sun ve ark, **Müzik Öğretimi**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, (2001).
- Ürfioğlu, Ayşe, **Bebeklik ve Okul öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi**, İstanbul, Ya-Pa Yayınları, (1989).
- Yılmaz, Nahide, **Anaokulu Öğretmeninin El Kitabı**, İstanbul, Ya-pa Yayınları, (1999).
- Yılmaz, Nahide, Mutlu Biçer, **Okul Öncesi Öğretmen Kılavuz Kitabı**, Ankara, Milli Eğitim Basımevi, (1990).